

Briselē, 2022. gada 23. novembrī
(OR. en)

15031/22

Starpiestāžu lieta:
2022/0393(NLE)

ENER 621
ENV 1193
COMPET 937
TRANS 735
CONSOM 306
IND 497
ECOFIN 1219
FISC 230

PRIEKŠLIKUMS

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2022. gada 23. novembris
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2022) 668 final
Temats:	Priekšlikums - PADOMES REGULA, ar ko izveido tirgus korekcijas mehānismu iedzīvotāju un ekonomikas aizsardzībai pret pārmērīgi augstām cenām

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2022) 668 *final*.

Pielikumā: COM(2022) 668 *final*

Strasbūrā, 22.11.2022.
COM(2022) 668 final

2022/0393 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES REGULA,

**ar ko izveido tirgus korekcijas mehānismu iedzīvotāju un ekonomikas aizsardzībai pret
pārmērīgi augstām cenām**

Priekšlikums

PADOMES REGULA,**ar ko izveido tirgus korekcijas mehānismu iedzīvotāju un ekonomikas aizsardzībai pret pārmērīgi augstām cenām****1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS**

Ar šo priekšlikumu tiek izveidots mērķorientēts pagaidu regulatīvs instruments, ar kuru novērst ekstremālus cenu rekordus, ko izraisa nepilnības gāzes vairumtirgu cenu veidošanas mehānismos, un ar kuru tādējādi netiktu pieļauts būtisks kaitējums Savienības ekonomikai.

a) Ukrainas krīze, kas novedusi pie nepieredzētiem cenu kāpumiem un smaga ekonomiskā kaitējuma

Krievijas nepamatotā militārā agresija pret Ukrainu un tas, ka Krievija enerģiju izmanto par ieroci, ir iemesls vēl nepieredzētai enerģētikas krīzei, kas jo īpaši skar Savienību. Tā rezultātā strauji kāpušas enerģijas cenas, veicinot inflāciju un apdraudot energoapgādes drošību. Krievija ir tīši izraisījusi piegādes traucējumus un manipulācijas, ietekmējot Eiropas dabasgāzes cenas un līdzsvarotu cenu veidošanos enerģijas tirgos. Krievijas lēmums pārtraukt piegādi no cauruļvada “Nord Stream 1” un radīt piegādes traucējumus vairākām ES dalībvalstīm, cauruļvada “Nord Stream 1” un “Nord Stream 2” sabotāža, kā arī nepieciešamība īsā laikā atrast jaunus piegādes avotus un maršrūtus – tas viss šo krīzi ir ievirzījis jaunā fāzē. Kā izklāstīts Komisijas 2022. gada 18. maija paziņojumā “REPowerEU plāns”, ES ir apņēmusies pilnībā izbeigt atkarību no Krievijas fosilā kurināmā, samazinot pieprasījumu, paātrinot atjaunīgo energoresursu apguvi un, pateicoties Enerģijas iepirkuma platformas sniegtajām iespējām, aizstājot Krievijas gāzi ar alternatīvām piegādēm no uzticamiem partneriem. Krievijas cauruļvadu gāzes īpatsvars kopējā ES gāzes importā jau ir samazinājies: no 41 % 2021. gada septembrī līdz 9 % 2022. gada septembrī.

Lai gan, jau sākoties Krievijas agresijai pret Ukrainu, tirgu reakcija izpaudās kā ievērojams gāzes cenu pieaugums, dabasgāzes cenas ir piedzīvojušas vēl nepieredzētus cenu rekordus, 2022. gada augusta otrajā pusē sasniedzot visu laiku augstāko līmeni. Lai gan iepriekšējā desmitgadē cenas svārstījās no 5 EUR/MWh līdz 35 EUR/MWh, Eiropas dabasgāzes cenas sasniedza līmeni, kas bija par 1000 % augstāks nekā pirms tam Savienībā konstatētās vidējās cenas. Nīderlandes “Title Transfer Facility” (*TTF*) nākotnes līgumi (3 mēnešu/ceturkšņa produkti), ko tirgo biržā “ICE Endex”¹, sasniedza 350 EUR/MWh, bet *TTF* nākamās dienas gāze *EEX* biržā sasniedza cenu 316 EUR/MWh, lai gan tirdzniecības apjomi nebija būtiski mainījušies. Nākamā mēneša cenas lēciens bija ievērojams, krietni pārsniedzot 200 EUR/MWh, un 2022. gada 26. augustā sasniedzot augstāko punktu – gandrīz 314 EUR/MWh. Divas nedēļas pēc kārtas, no 2022. gada 18. augusta līdz 31. augustam, nākamā mēneša cena saglabājās virs 225 EUR/MWh. Augstākais cenu līmenis noturējās vienu nedēļu jeb piecas tirdzniecības dienas pēc kārtas, proti, no 2022. gada 22. augusta līdz 26. augustam, kad cena gandrīz sasniedza 265 EUR/MWh vai pat pārsniedza šo sliekšni.

¹ Cenu atšķirība jeb “starpība”, ko mēra, no *EEX* “*TTF* tūlītējo darījumu *EGSP*” atņemot *Platts/S&P Global* veiktā ES ziemeļrietumu daļas un ES dienvidrietumu daļas *LNG* tūlītējās cenas novērtējuma vidējo vērtību.

Laikposmā no 2022. gada 22. līdz 31. augustam starpība starp *TTF* tūlītējām un *LNG* cenām² pārsniedza 57 EUR/MWh. 2022. gada 22.–26. augusta nedēļā pēdējās trijās dienās starpība starp *TTF* tūlītējām cenām un *LNG* atsaucēs cenām pārsniedza 58 EUR/MWh. Tā bija vēl nepieredzēta *TTF* cenu atsaistīšana no *LNG* cenām, kas atspoguļo pasaules tirgus cenas. Pēc ekstremāli augstā līmeņa sasniegšanas 2022. gada augustā cenas nākamo nedēļu laikā nokrita zem 220 EUR/MWh un virs šī līmeņa vairs nav pacēlušās.

Šis gandrīz divas nedēļas ilga ekstremālais cenu kāpums ir ļoti negatīvi ietekmējis Eiropas ekonomiku. Gāzi plaši izmanto daudzās ES tautsaimniecības nozares, sākot ar MVU un beidzot ar lielām rūpniecības nozarēm, jo īpaši saistībā ar tādiem produktiem kā keramika, stikls, mēslošanas līdzekļi, celuloze, papīrs un ķīmikālijas. Ļoti augstas dabasgāzes cenas, kā augustā konstatētas, proti, aptuveni 350 EUR/MWh, ievērojami negatīvi ietekmē ekonomiku Savienībā pat tad, ja pastāvējušas pavisam īsu brīdi; tās nelabvēlīgi ietekmē elektroenerģijas cenas un palielina kopējo inflāciju. Cenu kāpumi rada būtiskus zaudējumus un riskus enerģijas lietotājiem, piegādātājiem un piegādes drošībai gāzes un elektroenerģijas tirgos. Lietotāji bija pilnībā pakļauti ekstremāliem cenu rekordiem, ko bija radījusi jaudas nepietiekamība šajā reģionā. Pat ja tiktu nodrošināta maksimālā jauda, papildu gāzes piegādes nevarētu piesaistīt ar turpmākiem cenu pieaugumiem. Krievijas agresija pret Ukrainu joprojām negatīvi ietekmē visas Savienības ekonomiku, salīdzinājumā ar pavasara prognozi nostādot to uz zemākas ekonomiskās izaugsmes un augstākas inflācijas ceļa³. Tiek prognozēts, ka gada vidējā inflācija 2022. gadā sasniegs augstāko līmeni, proti, 7,6 % eurozonā un 8,3 % ES, bet 2023. gadā samazināsies attiecīgi līdz 4,0 % un 4,6 %. Saskaņā ar Savienības 2022. gada vasaras (starpposma) ekonomikas prognozi ekonomika Savienībā 2022. gadā pieaugs tikai par 2,7 % un 2023. gadā par 1,5 %. Sagaidāms, ka eurozonā 2022. gadā izaugsme būs 2,6 %, 2023. gadā samazinoties līdz 1,4 %; dažās valstīs gaidāma recesija.

Nemot vērā, ka Krievijas dabasgāzes plūsmas uz Eiropu ir zemā līmenī, jau tagad tām samazinoties līdz 9 % no ES kopējā cauruļvadu gāzes importa apjoma, kā arī rēķinoties ar to, ka tās vairs nepalielināsies līdz pirmskara līmenim, situācija gāzes un finanšu tirgos Eiropas Savienībā joprojām ir problemātiska. Līdz šim nepieredzētas izmaiņas gāzes piegādē un transporta maršrutos apvienojumā ar tādiem tirgus un cenu veidošanas instrumentiem, kas nebija pielāgoti piegāžu satricinājumiem, Eiropas lietotājus un uzņēmumus pakļauj acīmredzamam riskam, ko varētu radīt jaunas ekonomiskā ziņā postošas gāzes cenu kāpumus. Piegādes drošību var apdraudēt neprognozējami notikumi, piemēram, negadījumi vai cauruļvadu sabotāža, kas traucē gāzes piegādi Eiropai vai krasi palielina pieprasījumu. Tirgus spriedze un nervozitāte, ko izraisa bailes no pēkšņa trūkuma situācijām, visticamāk, saglabāsies arī pēc šīs ziemas un nākamajā gadā, jo paredzams, ka pielāgošanās piegādes satricinājumiem un jaunu piegādes attiecību un infrastruktūras izveide prasīs vienu vai vairākus gadus.

² Cenu atšķirība jeb “starpība”, ko mēra, no *EEX* “*TTF* tūlītējo darījumu *EGSP*” atņemot *Platts/S&P Global* veiktā ES ziemeļrietumu daļas un ES dienvidrietumu daļas *LNG* tūlītējās cenas novērtējuma vidējo vērtību.

³ [2022. gada vasaras ekonomikas prognoze: Krievijas karš pasliktina perspektīvu](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_4511) (https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_4511).

b) Izmaiņas *TTF* un tirgus kontekstā – cenu etalonu nozīmīguma izmaiņas

Cenu veidošanas sistēma

“Title Transfer Facility” (*TTF*) ir tā sauktās ieejas–izejas sistēmas “mezgls”⁴ vai “virtuālais tirdzniecības punkts”, kurā tīkla lietotāji var nodot gāzi viens otram. Mezglu parasti pārvalda pārvades sistēmas operators vai cita dalībvalsts izraudzīta struktūra, kas nodarbojas ar gāzes īpašumtiesību nodošanu no viena tīkla lietotāja citam.

Mezglos, tostarp virtuālos vai fiziskos (ja gāze ir jāpiegādā noteiktā fiziskā vietā)⁵, var tirgot visdažādākos produktus. Mezgliem ir svarīga funkcija dabasgāzes sistēmas stabilitātes nodrošināšanā, jo tajos tirgus dalībnieki var viens otram nodot gāzi, un tādējādi tie veido gāzes tirgus pamatu. Eiropā ir dažādi gāzes mezgli, no kuriem lielākie ir šādi: Nīderlandes *TTF* (NL), Vācijas Tirdzniecības mezgls Eiropā (*THE*), Francijas Gāzes birža – Ziemeļu filiāle (*PEG*), Beļģijas “Zeebrugge” (“Beach”) un *ZTP*, Austrijas Virtuālais tirdzniecības punkts (*VTP*), Itālijas “Punto di Scambio Virtuale” (*PSV*), Čehijas Virtuālais tirdzniecības punkts (*VTP*), Spānijas Virtuālais balansēšanas punkts (*PVB*) un Lielbritānijas Nacionālais balansēšanas punkts (*NBP*).

TTF nākotnes cenas īpašā nozīme ES cenu veidošanas sistēmā

Tirdzniecību mezglos var īstenot vai nu kā ārpusbiržas tirdzniecību (*OTC*) vai ar biržas starpniecību, kad mezgls ir piegādes vieta, kur notiek gāzes nodošana starp portfeļiem. Vislikvīdākais produkts, kas saistīts ar *TTF*, ir Nīderlandes *TTF* nākotnes līgumi (“*TTF Gas Futures*”), ko piegādā mēneša laikā un tirgo biržā “*ICE Endex*”, savukārt tā dēvētajā “tūlītējo darījumu tirgū”, t. i., tādu produktu tirgū, kuriem darījuma termiņš nepārsniedz vienu dienu, likvīdākā tirdzniecības vieta ir Eiropas Enerģijas birža (*EEX*).

TTF ir virtuāls tirdzniecības punkts, uz kurā notiek darījumi gan ar tūlītējiem, gan nākotnes līgumiem. Ar *TTF* saistīti produkti (t. i., līgumi ar *TTF* kā piegādes punktu) ir pieejami biržās un parasti aptver gan īstermiņa (piemēram, tekošās dienas, nākamās dienas, nākamās nedēļas) produktus, gan tādus, kuru piegādes periods beidzas pēc vairākiem gadiem. Šajā kontekstā var izšķirt dažādus tirgus.

tūlītējo darījumi tirgi (tekošās dienas un nākamās dienas tirgi) ir vieta, kur pārvades sistēmas operators fiziski veic balansēšanu tīklā, un tas ir būtiski piegādes drošības garantēšanai. Tā ir arī vieta fiziski piegādātiem darījumiem, kur tirgus dalībnieki, reaģējot uz pieprasījuma un piedāvājuma izmaiņām, piemēram, laikapstākļu vai infrastruktūras sastrēgumu dēļ, sabalansēs savus gāzes portfeļus. Ņemot vērā riskus piegādes drošībai un ikdienējo tirgu balansēšanai, šis priekšlikums uz tiem neattiecas.

Atvasināto instrumentu tirgi, jo īpaši tie, kur tirgo līgumus par gāzes piegādi nākotnē (piemēram, nākamā mēneša vai ilgāka perioda līgumus), ir nozīmīgi, lai gāzes uzņēmumi varētu ierobežot savus finanšu riskus, kas rodas, pērkot gāzi nestabilos tirgos. Stabilākas atvasināto instrumentu ilgtermiņa cenas arī sūta cenas signālus, palīdzot izveidot uzticamu vidi, kurā veikt investīcijas infrastruktūrā. Finanšu stabilitāti varētu ietekmēt arī intervences pasākumi atvasinātajos instrumentos un nākotnes tirgos.

Cenu ziņošanas aģentūras (*PRA*) seko nākamās dienas tirgu darbībai un publicē indeksus, tostarp ar *TTF* saistītos, uz kuriem parasti atsaucas līgumos. Bieži līgumos atsaucas uz *TTF* nākamā mēneša atsauces cenām. Savukārt ar *TTF* saistītos indeksus, kas saistīti ar *TTF*

⁴ Mezgls ir ieejas/izejas sistēmas virtuāls tirdzniecības punkts, kurā tīkla lietotāji var nodot gāzi viens otram, un šo mezglu visbiežāk pārvalda pārvades sistēmas operators (vai cita izraudzīta struktūra).

⁵ *ACER* (2011) Pamatnostādnes par gāzes balansēšanu pārvades sistēmās.

tūlītējo vai nākotnes līgumu cenu, var izmantot cenu formulās ilgtermiņa līgumos. Tas galvenokārt ir saistīts ar to, ka pēdējo gadu laikā *TTF* uzskata par uzticamāko gāzes cenu aizstājējvērtību ES līmenī arī citviet, ne tikai reģionā, ko apkalpo *TTF* mezgls.

Biržām parasti ir tā sauktie “klīringa centri”, kas pārvalda darījuma partnera riskus, jo darījumi tiek veikti, nezinot, kurš ir darījuma partneris.

TTF ir likvīdākais gāzes mezgls ES, plaši izmantota Eiropas gāzes cenu atsauce, ko izmanto kā galveno tirdzniecības un riska pārvaldības instrumentu gāzes tirdzniecībā Eiropā. Pēdējos gados Eiropā *TTF* indeksi ir izmantoti kā dabasgāzes cenas aizstājējvērtība Eiropā. Tas ir saistīts ar šī mezgla īpašo ģeogrāfisko atrašanās vietu; tas saņem dabasgāzi no vairākiem avotiem, tostarp iekšzemē ražotu gāzi no “Groningen” gāzes lauka, Norvēģijas gāzi, *LNG*, kā arī ievērojamus apjomus no Krievijas. Krievijas gāzes piegādes tagad ir jāaizstāj ar citām no trešo valstu piegādātājiem. Vēsturiski tirgus dalībnieki ir izmantojuši *TTF* cenu kā atsaucē aizstājējvērtību dabasgāzei visā Eiropā, un tika uzskatīts, ka *TTF* ir reprezentatīvs attiecībā uz visu tirgu. Saskaņā ar tirgus datiem *TTF* mezglā 2022. gada pirmajos astoņos mēnešos kopā tika veikti aptuveni 80 % no dabasgāzes tirdzniecības darījumiem Eiropas Savienībā un Apvienotajā Karalistē (tikpat, cik 2021. gadā tajā pašā periodā). Saskaņā ar tirgus aplēsēm biržas tirdzniecības darījumu īpatsvars *TTF* 2022. gada pirmajos astoņos mēnešos palielinājās līdz 70 %. “ICE Endex” un “ECC B.V.” ir gāzes biržas operatori Nīderlandes gāzes tirgū.

Pierādījumi par cenu veidošanas mehānisma nepareizu darbību, kas veicina pārmērīgus cenu kāpumus

Krievijas neprovocētā agresija pret Ukrainu un tas, ka Krievijas enerģiju izmanto par ieroci, būtiski strukturāli ietekmē dabasgāzes tirgus Eiropā, liekot pašos pamatos mainīt piegāžu izcelsmi Eiropā un gāzes plūsmas ES iekšienē.

Krievijas piegādes traucējumu dēļ šā gada laikā Krievijas cauruļvadu gāzes īpatsvars kopējā ES cauruļvadu gāzes importā ir samazinājies no 40 % līdz 9 %. Infrastruktūra, kas vajadzīga šīm plūsmām no citiem avotiem, vēl nav pieejama. Lai pielāgotos jaunajai tirgus realitātei atbilstoši “REPowerEU” plānam, tagad tiek novērstas vairākas problēmas saistībā ar infrastruktūras nepietiekamo caurlaides spēju gan attiecībā uz cauruļvadu gāzi, gan *LNG*.

Situācijā, kad pastāv piegādes satricinājumi un tiek izveidoti jauni piegādes maršruti, tas, ka Eiropas ziemeļrietumu daļas gāzes sistēmai ir raksturīgi būtiski infrastruktūras ierobežojumi gan attiecībā uz pārvadi pa cauruļvadiem (rietumu–austrumu virzienā), gan *LNG* regazifikācijas jaudu, ir padarījis problemātisku cenu veidošanas mehānisma darbību pārējā Eiropā. Šādi ierobežojumi daļēji ir bijis iemesls vispārējam gāzes cenu pieaugumam kopš krīzes sākuma. Infrastruktūras nepietiekamā caurlaides spēja reģionā bija viens no iemesliem, kas izskaidro vasarā pieaugošo atšķirību starp *TTF* nākotnes cenām un *LNG* cenām pasaules tirgū. Lai gan iepriekš *TTF* nākotnes cena allaž ir bijusi laba un uzticama gāzes cenu aizstājējvērtība daudzos Eiropas reģionos, tagad tā vairs nav tik būtiska un uzticama kā cenas etalons noteiktos reģionos, jo īpaši tajās valstīs, kurām ir vieglāka piekļuve *LNG* un citiem gāzes avotiem atšķirībā no citām valstīm, kurās nav būtiskas *LNG* piekļuves un kurās jaudas nepietiekamība kavē papildu piegādes.

Skaidrs rādītājs cenu veidošanas mehānisma nepareizai darbībai, kas ietekmē visu Eiropas tirgu, ir tas, ka no 2022. gada aprīļa *TTF* nākotnes cena tika atsaistīta no citiem reģionālajiem mezgliem Eiropā un no to cenu novērtējumiem, ko profesionāli indeksi sniedzēji (“cenu ziņošanas aģentūras”) veikuši attiecībā uz *LNG* importu. Normālos apstākļos, kā tas bija pēdējo desmit gadu laikā, kad *TTF* kļuva par visvairāk izmantoto dabasgāzes cenas aizstājējvērtību Eiropā, starpība starp *TTF* un *LNG* ir bijusi mazāka un pat negatīva. 2022. gada augustā novērotā pārmērīgi lielā starpība starp *TTF* un citiem reģionālajiem

mezglēm ir spēcīga norāde, ka *TTF* var nebūt labs rādītājs tirgus situācijai ārpus Ziemeļrietumu Eiropas, jo tiek radītas augstas cenas, kas neatbilst tirgus pamatprincipiem visā ES. Tāpēc Regulā [XXXX/2022] ir izveidots jauns, uzticamāks *LNG* cenas etalons Savienības līmenī, kas *ACER* jāizstrādā līdz 2023. gada 1. martam. Kad Ziemeļrietumu Eiropas tirgū vērojams iztrūkums, citus reģionālos tirgus ārpus Ziemeļrietumu Eiropas nevajadzīgi ietekmē līgumu piesaiste pie *TTF*.

Infrastruktūras nepietiekamās caurlaides spējas dēļ ir radušās būtiskas un nepieredzētas cenu atšķirības starp *TTF*, valstu gāzes mezglēm un *LNG* cenām. Kamēr Ziemeļrietumeiropā netiks novērstas ar infrastruktūras nepietiekamo caurlaides spēju saistītās problēmas, tās noteiks cenu veidošanos un arī turpmāk radīs milzīgu un nesamērīgu ietekmi uz dabasgāzes tirgiem un ekonomiku Eiropā. Tiklīdz cauruļvadu plūsmas un *LNG* termināli sasniedz maksimālo jaudu, nodrošinot piegādes drošību, turpmāki cenu pieaugumi, kas pārsniedz noteiktu starpību salīdzinājumā ar pasaules gāzes cenām, kura ir vajadzīga, lai Eiropai piesaistītu *LNG* kravas, jaunu gāzi nepiesaista, un tie rodas infrastruktūras nepietiekamās caurlaides spējas dēļ. Šo situāciju tirgotāji un enerģētikas uzņēmumi var izmantot, lai paaugstinātu cenas, radot kaitējumu visā Savienībā.

Šī iemesla dēļ ir izveidojušās tādas situācijas, kā tas bija 2022. gada augusta pēdējās divās nedēļās, kad dabasgāzes cenas sasniedza rekordaugstu līmeni virs 300 EUR/MWh un cena kontinentālos mezglos, piemēram, *TTF*, pieauga par 70 EUR/MWh salīdzinājumā ar *LNG* cenu (t. i., *TTF* cena bija par 25 % augstāka nekā *LNG* cena (kā liecina vidējais Eiropas ziemeļrietumu un dienvidrietumu daļas *LNG* tūlītējo darījumu indekss). Šādos gadījumos var apgalvot, ka *TTF* indekss vairs nenodrošina atbilstošu cenas aizstājējvērtību Eiropā.

Ņemot vērā *TTF* kā atsauces cenu veidotāja lomu līgumos visā Eiropā, tas ir novedis pie tā, ka Eiropas klientiem, kas neatrodas Centrāleiropā vai Austrumeiropā, ir jāmaksā augstāka cena, lai gan dabasgāze pasaules tirgos bija ievērojami lētāka. Šajos apstākļos *TTF* ekstremālais kāpums, ko galvenokārt izraisīja jaudas nepietiekamība Centrāleiropā, vairs nebija reprezentatīvs daudziem Eiropas lietotājiem un tika uztverts kā pārmērīgs un tirgus līdzsvaru neatspoguļojošs.

Starpība starp *TTF* un citiem reģionālajiem mezglēm augustā atklāja, kāpēc *TTF* varētu vairs nebūtu laba aizstājējvērtība, kas izmantojama tirgus situācijai ārpus Ziemeļrietumu Eiropas, kad tirgi saskaras ar infrastruktūras ierobežojumiem. Kad Ziemeļrietumu Eiropas tirgū vērojams iztrūkums, citus reģionālos tirgus ārpus Ziemeļrietumu Eiropas (kuros rodas labvēlīgāki tirgus apstākļi) nevajadzīgi ietekmē līgumu piesaiste pie *TTF*.

Paredzams, ka šāda situācija turpināsies visu 2023. gadu. Ilgtermiņā būtiskas investīcijas gāzes starpsavienojumos un *LNG* termināļos novērsīs gāzes cenu atšķirības starp reģionālajiem mezglēm. Investīcijas atjaunīgās un mazoglekļa elektroenerģijas ražošanā pastāvīgi atsaistīs gāzes cenu ietekmi uz elektroenerģijas cenām un mazinās spiedienu uz gāzes cenām deficīta situācijās. Konkrēti, sagaidāms, ka pašreizējās problēmas izdosies mazināt ar jauno *LNG* infrastruktūru, kas tiks izbūvēta vēl šogad vai 2023. gada pirmajos mēnešos. Šī sagaidāmā *TTF* un citu ES mezglu starpības mazināšanās ir saistīta ar plānoto *LNG* infrastruktūras izvēršanu, piemēram, peldošs *LNG* uzglabāšanas un regazifikācijas iekārta (*FSRU*), kam būtu jāsamazina nepietiekamā caurlaides spēja ES ziemeļrietumu daļā. Šā iemesla dēļ pamatota ir tikai pagaidu interence.

Tomēr vismaz nākamajā gadā ir steidzami jākorrigē infrastruktūras sastrēgumu pagaidu ietekme konkrētās ES daļās, ņemot vērā milzīgās strukturālās pārmaiņas, kas ietekmē vēsturisko balansu, aizstājot 40 % dabasgāzes izcelsmi Eiropā, apstākļos, kad *TTF* cenas, iespējams, neatspoguļo gāzes piedāvājuma un pieprasījuma apstākļus pasaulē. Tirgus instrumenti, kas izmantojami Eiropas tirgos, nebija pielāgoti un izstrādāti tā, lai ar tiem varētu

atrisināt pašreizējās tirgus situācijas problēmas, ko raksturo milzīgs piegādes satricinājums un ko virza Krievijas īstenotā taktika, kam atbilstoši enerģija tiek izmantota par ieroci, kā rezultātā ES nākas maksāt augstāku cenu par savu gāzi. Tāpat arī Eiropas elektroenerģijas tirgus modelis nebija sagatavots šādai krīzes situācijai, taču neparasti augstās gāzes cenas ir novedušas pie augstām elektroenerģijas cenām un nepieredzēti lielas peļņas ražotājiem, kuri izmanto inframarginālas tehnoloģijas. Padome 2022. gada 6. oktobrī pieņēma regulu par ārkārtas intervenci augsto enerģijas cenu problēmas risināšanai, un tagad Komisija strādā pie priekšlikuma, kura mērķis ir strukturāli atsaistīt elektroenerģijas cenas, kuras jāiesniedz 2023. gada pirmajā ceturksnī.

II. ŠĀ PRIEKŠLIKUMA MĒRĶI

Tas, ka *TTF* cenas veidojušās pārmērīgi augstas un atbalsojušās vispārējā dabasgāzes cenu līmenī Eiropā, ir bijis iemesls daudziem politiska līmeņa aicinājumiem pēc steidzamas un pagaidu intervences.

Eiropas Parlaments 2022. gada 5. oktobra rezolūcijā “Par ES reakciju uz enerģijas cenu pieaugumu Eiropā” aicināja “veikt pasākumus attiecībā uz *TTF* darbību” un puda uzskatu, ka “šie pasākumi varētu ietvert tirdzniecības apturēšanas mehānisma piemērošanu *TTF* pārmērīgu cenu svārstību un cenu diapazonu gadījumā”.

Enerģētikas ministru 12. oktobra neformālajā sanāksmē Komisija tika aicināta ierosināt pasākumus, kuru mērķis ir koordinēt solidaritātes centienus, nodrošināt energoapgādi, stabilizēt cenu līmeņus un atbalstīt mājāsaimniecības un uzņēmumus, kas saskaras ar augstām enerģijas cenām.

Savā Oktobra priekšlikumā Komisija izvirzīja mērķi novērst situācijas, kad veidojas pārmērīgas dabasgāzes cenas, un šajā nolūkā ierosināja Padomes pasākumu, ar ko nosaka maksimālo dinamisko cenu, par kādu *TTF* tūlītējo darījumu tirgos var notikt darījumi ar dabasgāzi saskaņā ar īpašiem nosacījumiem. Lai gādātu, ka nav negatīvas ietekmes, pasākumam būtu jāļauj veikt gāzes ārpusbiržas tirdzniecību, tas nedrīkstētu ietekmēt ES gāzes piegādes drošību un ES iekšējās plūsmas, palielināt gāzes patēriņu un ietekmēt enerģētikas atvasināto instrumentu tirgu stabilitāti un pienācīgu darbību.

2022. gada 20. un 21. oktobra secinājumos Eiropadome aicināja pēc tam, kad izvērtēta šādu mehānismu ietekme uz esošiem līgumiem, un ņemot vērā dažādās energoresursu struktūras un valstu apstākļus, steidzami iesniegt konkrētus lēmumus par noteiktiem papildu pasākumiem, tostarp par “pagaidu dinamisku dabasgāzes darījumu cenu koridoru tūlītējai pārmērīgu gāzes cenu epizožu ierobežošanai”.

Šajā regulā ierosinātā tirgus korekcijas mehānisma galvenais mērķis ir novērst ekstremāli augstas gāzes cenas, ko daļēji var izraisīt neefektīvs cenu veidošanas mehānisms. Galvenais mērķis nav iejaukšanās cenās, kas taisnīgi atspoguļo pieprasījumu un piedāvājumu. Tas ir tāpēc, ka cenas signāli ir svarīgi, lai no trešām valstīm piesaistītu dabasgāzes piegādes, kas Eiropas Savienībai ir vajadzīgas piegādes drošības un ekonomiskās labklājības saglabāšanai.

III. ŠĀ PRIEKŠLIKUMA GALVENIE ELEMENTI

Ierosinātais tirgus korekcijas mehānisms balstās uz 23. un 24. pantu Komisijas 2022. gada 18. oktobra priekšlikumā Padomes Regulai *par solidaritātes veicināšanu ar labāk koordinētiem gāzes iepirkumiem, gāzes plūsmu robežām un uzticamiem cenu etaloniem* (“Oktobra priekšlikums”).

Pamatojoties uz Eiropadomes 2022. gada 21. oktobra secinājumiem⁶ un Oktobra priekšlikuma 23. panta 2. punktā⁷ paredzētajiem aizsardzības pasākumiem, tirgus korekcijas mehānisms ir izstrādāts tā, lai atbilstu diviem pamatkritērijiem:

- i) darbojas kā iedarbīgs instruments pret neparasti augstām gāzes cenām; un
- ii) tiek aktivizētas tikai tad, ja cenas sasniedz nepieredzēti augstu līmeni (salīdzinājumā ar *LNG* cenām), lai izvairītos no būtiskiem tirgus traucējumiem un piegādes līgumu traucējumiem, kas varētu radīt nopietnus piegādes drošības riskus.

Pagātnes notikumi, piemēram, 2022. gada augustā konstatētais nepieredzēti augstais cenu kāpums, var sniegt norādes par to, kā noteikt cenu līmeņus, pie kuriem varētu iedarbināt tirgus korekcijas mehānismu.

Ierosinātais mehānisms būtībā nozīmē ieviest nākamā mēneša *TTF* atvasināto instrumentu cenas ("*TTF* cenas") maksimumu drošības vajadzībām, jo tai ir būtiska nozīme kā atsaucēs cenai Eiropas gāzes vairumtirgū. Maksimums tiek aktivizēts, ja *TTF* cenas bāze sasniedz iepriekš noteiktu līmeni un ja cenas kāpums neatbilst līdzīgam kāpumam pasaules tirgus līmenī, ko atspoguļo dienas vidējā cena *LNG* novērtējumos "Daily Spot Mediterranean Marker (MED)" un "Daily Spot Northwest Europe Marker (NWE)", ko publicējusi "S&P Global Inc., New York".

Lai nodrošinātu tūlītēju ietekmi, tiek ierosināts, ka vērtības, kas iedarbina mehānisma aktivizēšanu, būtu jānosaka iepriekš, lai izvairītos no ilgstošām lēmumu pieņemšanas procedūrām, kas varētu ievērojami aizkavēt tā aktivizēšanu, un paredzēto cenu samazināšanas ietekmi. Tiklīdz būs izpildīti nosacījumi tā aktivizēšanai, tirgus korekciju mehānisms būtu jāpiemēro automātiski.

TTF nākotnes līgumu drošības maksimums ir rūpīgi izstrādāts tā, lai neietekmētu cenu veidošanos citos reģionālajos gāzes tirgos. Tas ir saistīts ar to, ka cenas signālus šajos citos tirgos mazāk ietekmē pašreizējā regazifikācija un sastrēgumi pārvadē, kas raksturo Nīderlandes gāzes mezglu un līdz ar to arī *TTF*.

Šī instrumenta mērķis ir izlīdzināt ļoti pārmērīgas cenas, strukturāli nemainot cenu līmeni. 2022. gada augusta notikumi var kalpot par etalonu intervences līmeņa noteikšanai.

Pieejamie dati liecina, ka laikposmā no 22. līdz 31. augustam cenu atšķirības starp *TTF* nākamā mēneša tūlītējām cenām un *LNG* cenām pārsniedza 57 EUR/MWh. Cenas līgumiem ar tuvāko mēnešu termiņu sasniedza līmeni, kas pārsniedza EUR 300. Tirgus korekcijas mehānisma mērķim vajadzētu būt izvairīties no pārmērīgi augsto cenu līmeņa, kāds tika sasniegts pagājušā gada augustā.

⁶ Skatīt 18. apsvērumu 2022. gada 20.–21. oktobra secinājumos:

"Eiropadome aicina Padomi un Komisiju steidzami iesniegt konkrētus lēmumus par šādiem papildu pasākumiem, kā arī par Komisijas priekšlikumiem, pēc tam, kad izvērtēta to ietekme jo īpaši uz esošiem līgumiem, tostarp tas, ka tie neietekmē ilgtermiņa līgumus, un ņemot vērā dažādās energoresursu struktūras un valstu apstākļus: [...]"

c) pagaidu dinamisks dabasgāzes darījumu cenu koridors tūlītējai pārmērīgu gāzes cenu epizožu ierobežošanai, ņemot vērā garantijas, kuras izklāstītas 2022. gada 18. oktobrī ierosinātās Padomes Regulas projekta 23. panta 2. punktā;"

⁷ Oktobra priekšlikuma 23. panta 2. punktā ir noteikts, ka turpmākais tirgus korekcijas mehānisms atbilst šādiem aizsardzības pasākumiem: neskar gāzes ārpusbiržas tirdzniecību, neapdraud Savienības gāzes piegādes drošību, ir atkarīgs no progresa gāzes ietaupījumu mērķrādītāja sasniegšanā, neizraisa vispārēju gāzes patēriņa pieaugumu, ir izstrādāts tā, lai nekavētu tirgū balstītas gāzes plūsmas ES iekšienē, neietekmē enerģētikas atvasināto instrumentu tirgu stabilitāti un pienācīgu darbību un ņem vērā gāzes tirgus cenas dažādās organizētās tirdzniecības vietās visā Savienībā.

Griesti ir ieviesti, lai tos aktivizētu tikai izņēmuma apstākļos ar mērķi risināt patiesi pārmērīgu cenu potenciāli īslaicīgus uzplūdus, lai netiktu palielināts dabasgāzes patēriņš. Patiešām, ja cenas ir “pārmērīgas”, paredzams, ka pieprasījuma elastības pakāpe būs ļoti zema un ka īslaicīgie papildu cenu pieaugumi, no kuriem varētu izvairīties ar griestu piemērošanu, būtiski nesamazinās patēriņu. Visbeidzot, šis mehānisms nav paredzēts cenu strukturālai pazemināšanai, kas, ja attiektos arī uz galalietotājiem, varētu palielināt gāzes patēriņu.

Drošības maksimums būs piemērojams tikai vienam nākotnes līgumu produktam (*TTF* nākamā mēneša produkti). Pat tad, kad tiks aktivizēts drošības maksimums, tirgus dalībnieki joprojām varēs iepirkt gāzi tūlītēju darījumu tirgos, izmantojot ilgāka termiņa un ārpusbiržas atvasinātos instrumentus, kurus mehānisms tieši neietekmē. Tādēļ nav paredzams, ka mehānisma aktivizēšana izraisīs gāzes normēšanas vai piegādes drošības problēmas.

Tirgus korekcijas mehānismā ir iestrādāti efektīvi aizsardzības pasākumi, piemēram, augstas intervences maksimumi, cieša uzraudzība, kas ļauj pārtraukt mehānismu, ja tas negatīvi ietekmē piegādes drošību.

Ņemot vērā iespējamās izmaiņas tirgus situācijā un lai varētu reaģēt uz iespējamām neparedzētām negatīvām cenas ierobežošanas radītām sekām, priekšlikumā ir iestrādāti efektīvi aizsardzības pasākumi, lai garantētu, ka mehānismu jebkurā laikā var apturēt, ja tas izraisītu nopietnus tirgus traucējumus vai to nepārprotamu risku, kas ietekmētu piegādes drošību un plūsmas ES iekšienē. Drošības maksimums tiktu automātiski dezaktivizēts, ja ikdienas apskats parāda, ka tā aktivizēšanas nosacījumi vairs nepastāv. Novērtējot mehānisma ietekmi, būtu jāņem vērā arī atbilstība ES pieprasījuma samazināšanas mērķrādītājiem.

IV. SASKANĪBA AR PAŠREIZĒJIEM NOTEIKUMIEM KONKRĒTAJĀ POLITIKAS JOMĀ

Eiropas Komisija 2022. gada 23. martā nāca klajā ar paziņojumu “Piegādes drošība un pieņemamas enerģijas cenas: Tūlītēji pasākumi un gatavošanās nākamajai ziemai: rīcības varianti” (COM(2022) 138 final), kurā ieskicēts mērķis nākamajā ziemā un pēc tam nodrošināt gāzes piegādi par saprātīgām izmaksām. Paziņojumā ir iekļauta atsauce uz gāzes maksimālās cenas [griestu] regulatīvu noteikšanu vai regulatīvu cenas modulēšanu, kas varētu būt apsverams variants, kā mazināt straujo enerģijas cenu kāpumu. Ņemot vērā krīzes saasināšanos, Eiropas Komisija 2022. gada oktobrī nāca klajā ar paziņojumu, kurā atkārtoti apstiprināja nepieciešamību risināt augsto enerģijas cenu problēmu ar mērķtiecīgiem un koordinētiem pasākumiem. Paziņojumā Komisija ierosināja ieviest mehānismu cenu ierobežošanai, izmantojot galveno Eiropas gāzes biržu, t. i., *TTF*, to iedarbinot pēc vajadzības. Pašreizējais priekšlikums par tirgus korekcijas mehānismu, kas izmantojams, lai mazinātu ārkārtīgi augsto gāzes cenu ietekmi, papildina pasākumus, ko Komisija izklāstījusi savos paziņojumos.

Mērķi un principi, kas noteikti Eiropas Parlamenta un Padomes 2017. gada 25. oktobra Regulā (ES) 2017/1938 par gāzes piegādes drošības aizsardzības pasākumiem, netiek apdraudēti. Priekšlikums nodrošina, ka reģionāla vai Savienības mēroga ārkārtēja stāvokļa gadījumā tirgus korekcijas mehānisms nepamatoti neierobežo gāzes plūsmu iekšējā tirgū tādā veidā, kas varētu apdraudēt Savienības gāzes piegādes drošību.

Šis priekšlikums ir daļa no pasākumu grupas, kas izveidota pašreizējās enerģētikas krīzes risināšanai un ko Padome ir pieņēmusi pēdējo mēnešu laikā.

Konkrētāk, šis priekšlikums ir cieši saistīts ar Padomes Regulu (ES) 2022/1369 un atbilst tās mērķiem. Tas jo īpaši nodrošina, ka Komisija var apturēt tirgus korekcijas mehānismu, ja tas negatīvi ietekmē progresu, kas panākts gāzes ietaupījumu mērķrādītāja sasniegšanā saskaņā ar

Padomes Regulas (ES) 2022/1369 3. pantu, vai ja tas rada vispārēju gāzes patēriņa pieaugumu, pamatojoties uz datiem par gāzes patēriņu un pieprasījuma samazinājumu, kuri saņemti no dalībvalstīm saskaņā ar Padomes Regulas (ES) 2022/1369 8. pantu.

Turklāt regulāra un iedarbīga uzraudzība un ziņošana ir būtiska, lai novērtētu progresu, ko dalībvalstis guvušas brīvprātīgās un obligātās pieprasījuma samazināšanas pasākumu īstenošanā. Lai to izdarītu, un papildus Padomes Regulā (ES) 2022/1369 paredzētajiem uzraudzības un ziņošanas pasākumiem, ne vēlāk kā divas nedēļas pēc tirgus korekcijas notikuma dalībvalstīm ir jāpaziņo Komisijai, kādus pasākumus tās ir veikušas, lai, reaģējot uz tirgus korekcijas notikumu, samazinātu gāzes un elektroenerģijas patēriņu, ja vien Komisija nav pieņēmusi apturēšanas lēmumu. Pieprasījuma samazināšana visā Savienībā ir Līgumā nostiprinātā solidaritātes principa izpausme.

Lai nodrošinātu, ka tirgus korekcijas notikuma dēļ nezūd stimuls turpināt pieprasījuma samazināšanu, pēc tirgus korekcijas mehānisma aktivizēšanas būtu jāiesniedz Komisijas priekšlikums pagarināt Padomes Regulā (ES) 2022/1369 paredzēto pieprasījuma samazināšanas mērķrādītāju termiņu pēc 2023. gada 31. marta.

Dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai brīvi izvēlēties pasākumus, kas ir piemēroti, lai sasniegtu pieprasījuma samazinājumu. Nosakot atbilstīgus pieprasījuma samazināšanas pasākumus, dalībvalstīm būtu jāapsver iespēja izmantot pasākumus, ko Komisija noteikusi savā 2022. gada 20. jūlija paziņojumā “Taupīsim gāzi, lai ziemā nepietrūkst”.

Turklāt šis priekšlikums papildina mērķus ieviest tekošās dienas svārstīguma pārvaldības mehānismu, lai risinātu īstermiņa tirgus svārstīguma problēmu, kā noteikts Oktobra priekšlikuma 15. pantā, un uzdot ACER izstrādāt un publicēt ikdienējo LNG cenas etalonu, lai uzlabotu indeksu reprezentativitāti, kā noteikts Oktobra priekšlikuma 18. pantā. Lai gan Oktobra priekšlikumā ir paredzēts instruments ekstremālu izmaiņu ierobežošanai īsā laikposmā (bloķēšanas mehānisms), tas nav pietiekams, lai risinātu problēmas, kā to pierādīja 2022. gada augusts, tāpēc šis priekšlikums šajā sakarā papildina Oktobra priekšlikumu.

Turklāt pašreizējais priekšlikums ir saderīgs ar Eiropas zaļā kursa mērķiem, it īpaši ar drošas un cenas ziņā pieejamas ES energoapgādes nodrošināšanu, jo tas izveido mehānismu, kas mazinās ekstremāli augsto gāzes cenu ietekmi uz ES lietotājiem un to dalībvalstīm, un vienlaikus tas būs veidots tā, lai strukturāli nepazeminātu cenas, kas, ja attiektos arī uz galalietotājiem, varētu palielināt gāzes patēriņu.

V. SASKANĪBA AR CITĀM SAVIENĪBAS POLITIKAS JOMĀM

Priekšlikums ir saderīgs ar citām Savienības politikas jomām, jo īpaši noteikumiem par iekšējā tirgus politiku, tostarp attiecībā uz konkurences noteikumiem un noteikumiem par finanšu tirgiem. Jo īpaši tas papildina Regulu par Eiropas tirgus infrastruktūru (ETIR), kuras mērķis ir samazināt sistēmisko risku, palielināt pārredzamību ārpusbiržas tirgū un uzturēt finanšu stabilitāti, kā arī Finanšu regulu (piemēram, FITD II), kurā noteikts, ka regulētiem tirgiem jāizveido mehānismu kopums, ar ko ierobežot nozīmīgu svārstīgumu finanšu tirgos un nepieļaut kļūdainus tirdzniecības modeļus. Priekšlikums nepamatoti neietekmē konkurences tiesību principus. Konkrēti, tirgus korekcijas mehānisms ir veidots tā, lai ierobežotu intervenci līdz situācijām, kad veidojas pārmērīgas cenas un TTF indekss vairs nenodrošina atbilstošu aizstājējvērtību cenām, kas precīzi atspoguļo tirgus dinamiku Eiropā.

IV. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

1. Juridiskais pamats

Šā pagaidu instrumenta juridiskais pamats ir Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 122. panta 1. punkts. Pasākumiem saskaņā ar LESD 122. panta 1. punktu ir jāizmanto, lai reaģētu ārkārtējā situācijā vai izņēmuma gadījumā, kas rada nopietnas grūtības dalībvalstu ekonomiskajā situācijā, jo īpaši, ja rodas nopietnas grūtības energoapgādē, kuras nevar atrisināt ar parastiem pasākumiem. Turklāt pasākumi ir jāveic solidaritātes garā, un tiem jābūt stingri noteiktam pagaidu raksturam.

Šis priekšlikums, tāpat kā iepriekšējie pagaidu pasākumi krīzes pārvarēšanai, kurus Padome pieņēma pēdējos mēnešos, risina jautājumus saistībā ar smagu ekonomikas krīzi, ko cita starpā radījušas grūtības energoapgādē. Tirgus korekcijas mehānismam ir pagaidu raksturs.

2. Solidaritāte

Krievijai izvērsot agresiju pret Ukrainu, gāzes cenas ir sasniegušas vēl nepieredzētu līmeni, ekstremālus kāpumus piedzīvojot jo īpaši 2022. gada augustā. Gāzes tirgu svārstīgums, vēl nebijuši gāzes cenu lēcieni un ārkārtēji augsti kāpumi radīja nevienlīdzīgu ietekmi dažādās dalībvalstīs. Tomēr visas dalībvalstis skar cenu kāpuma netiešā ietekme, piemēram, enerģijas cenu un inflācijas pieaugums.

Attiecībā uz trūkumiem cenu veidošanas sistēmā jānorāda, ka tiem dažādās dalībvalstīs ir atšķirīga nozīme, jo dažās dalībvalstīs (piemēram, Centrāleiropas reģiona dalībvalstīs) cenu pieaugums ir reprezentatīvāks nekā citās dalībvalstīs (piemēram, dalībvalstīs, kas atrodas perifērijā vai kam ir citas piegādes iespējas). Lai izvairītos no sadrumstalotas rīcības, kas varētu sadalīt integrēto ES gāzes tirgu, ir vajadzīga kopīga rīcība solidaritātes garā. Tas ir arī svarīgi, lai nodrošinātu piegādes drošību Savienībā.

Turklāt kopīgi aizsardzības pasākumi, kas dalībvalstīs bez piegādes alternatīvām var būt vairāk vajadzīgi nekā dalībvalstīs, kurās ir vairāk alternatīvu, nodrošina koordinētu pieeju kā solidaritātes izpausmi enerģētikas jomā, kas nesen tika apstiprināta kā ES tiesību pamatprincips⁸.

Lai gan dalībvalstīs ļoti atšķiras finansiālais risks un ieguvumi, tirgus korekcijas mehānisms ir solidārs kompromiss, kuru izmantojot, visas dalībvalstis piekrīt veicināt tirgus koriģēšanu un akceptēt vienādus cenu veidošanas ierobežojumus, kaut arī cenu veidošanas mehānisma darbības traucējumu līmenis un *TTF* cenu finansiālā ietekme uz tautsaimniecību dalībvalstīs atšķiras.

Tāpēc tirgus korekcijas mehānisms stiprinātu Savienības solidaritāti, izvairoties no pārmērīgām cenām, kas daudzām dalībvalstīm pat īsu brīdi nav ilgtspējīgas. Ierosinātais pasākums palīdzēs nodrošināt, ka visu dalībvalstu gāzes piegādes uzņēmumi solidaritātes garā var iepirkt gāzi par mērenām cenām.

3. Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)

Šajā iniciatīvā paredzētie pasākumi atbilst subsidiaritātes principam. Gāzes un finanšu tirgu integrētā rakstura dēļ rīcība Savienības līmenī ir visefektīvākais veids, kā risināt Savienības mēroga cenu rekordiem saistīto problēmu.

⁸ Tiesas 2021. gada 15. jūlija spriedums, Vācija/Polija, C-848/19 P, ECLI:EU:C:2021:598.

Tirgus dalībnieki ES izmanto *TTF* kā atsauces cenas avotu, jo tas ir likvīdākais tirdzniecības mezgls Eiropā, un tika uzskatīts, ka *TTF* ir reprezentatīvs attiecībā uz visu tirgu. Tomēr ārējie faktori ir kavējuši tirgus darbību un jo īpaši *TTF* etalona funkciju kā objektīvu parametru gāzes lietotājiem visā Eiropā. Tāpēc ir vajadzīga koordinēta pieeja ES līmenī, lai varētu rast risinājumus izņēmuma situācijās, kurās *TTF* nevar pienācīgi izmantot par piemērotu etalonu tirgus dalībniekiem visā ES.

Ņemot vērā to, ka šāda gāzes piegādes krīze vēl nav bijusi piedzīvota un ka tās ietekme sniedzas pāri robežām, rīcība Savienības līmenī ir pamatota, jo dalībvalstis vienas pašas nespēj pietiekami iedarbīgi novērst nopietnu ekonomisku grūtību risku, ko izraisa straujš enerģijas cenu kāpums vai lieli piegādes traucējumi. Tikai ES rīcība, ko virza dalībvalstu solidaritāte, var nodrošināt, ka straujš enerģijas cenu kāpums nerada ilgstošu kaitējumu iedzīvotājiem un ekonomikai.

Šā pasākuma mēroga un iedarbības dēļ tā mērķi var labāk sasniegt Savienības līmenī, tāpēc Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu.

4. Proporcionalitāte

Ņemot vērā bezprecedenta ģeopolitisko situāciju un ievērojamo apdraudējumu iedzīvotājiem un ES ekonomikai, ir nepārprotami nepieciešama koordinēta rīcība.

Aizliegums izmantot tādus *TTF* atvasinātos instrumentus ar tuvāko mēnešu termiņu, kas pārsniedz šajā priekšlikumā noteikto maksimumu, ir piemērots līdzeklis, lai izvairītos no šādām pārmērīgi augstām cenām visā Eiropā, tostarp citos tirgos visā ES.

Solīšanas limīti ir ierasta prakse biržas tirgos, ko izmanto, lai risinātu ar cenu veidošanas mehānismiem saistītu problēmu, kas var kaitēt lietotājiem. Šāds mehānisms pastāv, piemēram, ES elektroenerģijas tirgos (sk., piemēram, Regulas (ES) 2019/943 10. pantu), un tādi tiek izmantoti arī tirgos ārpus Savienības, piemēram, ASV. Piemēram, Čikāgas Preču biržā (*CME*), kurā tiek tirgots “Henry Hub” nākotnes līgums, ir cenas ierobežojumi un cenu diapazoni. Cenas ierobežojumi ir maksimālais cenas intervāls, ko atļauts izmantot regulētā tirgū tirgotu nākotnes līgumos katrā tirdzniecības sesijā.

Turklāt šis mehānisms nav paredzēts, lai iejauktos ierastajā pieprasījuma un piedāvājuma mijiedarbībā un piemērotu “griestus” parastajā cenu noteikšanas procesā. To var iedarbināt tikai īpašās izņēmuma situācijās, kad *TTF* cenu lēciens nav saistīts ar cenām citās biržās, un tas uz laiku liek apšaubīt tās kā atsauces cenas piemērotību.

Tirgus korekcijas mehānisms tiks iedarbināts tikai izņēmuma apstākļos uz stingri ierobežotu laiku. Likviditāte citos mezglos, visticamāk, netiks būtiski ietekmēta. *TTF* līgumi tiek tirgoti arī šajos tirgos riska ierobežošanas nolūkā, tomēr cenu ierobežojumi var sniegt norādes tirgus dalībniekiem par riska ierobežošanas stratēģijām, lai tie nākotnē varētu nodrošināties pret augstām cenām. Kontinentālie tirgi, kuriem nav piekļuves *LNG*, joprojām bija cieši saistīti ar *TTF*, tāpēc visiem *TTF* cenu griestiem būs ierobežota ietekme uz to likviditāti.

Turklāt solīšanas limits tiks nekavējoties deaktivizēts, kad šie izņēmuma apstākļi vairs nebūs. Tirgus korekcijas mehānismu papildina visaptverošs aizsardzības pasākumu kopums, kas ļauj apturēt mehānisma darbību, ja rodas neparedzēti tirgus traucējumi, kas negatīvi ietekmē piegādes drošību un plūsmas ES iekšienē. Visbeidzot, šis pasākums pārlietu

neietekmē tirgus dalībnieku tiesības turpināt uzņēmējdarbību, jo tirdzniecības ierobežojums neietekmēs tirgus dalībnieku tiesības slēgt divpusējus vai ārpusbiržas darījumus.

Tādējādi interence nepārsniedz to, kas ir nepieciešams izvirzītā politikas mērķa sasniegšanai, un tādējādi ir samērīga. Tirgus korekcijas mehānisms ir piemērots instruments, kas ir nepieciešams un samērīgs, lai sasniegtu mērķi mazināt pārmērīgi augsto gāzes cenu ietekmi.

5. Juridiskā instrumenta izvēle

Ņemot vērā enerģētikas krīzes apjomu un tās sociālās, ekonomiskās un finansiālās ietekmes mērogu, Komisija uzskata, ka ir lietderīgi pieņemt regulu, kurai ir vispārējs tvērums un kura ir tieši un tūlītēji piemērojama. Rezultātā tiktu izveidots ātrs, vienots un Savienības mēroga sadarbības mehānisms.

V. EX POST IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANOS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

1. Apspriešanās ar ieinteresētajām personām

Tā kā priekšlikums ir sagatavots steidzami, lai Padome to varētu savlaicīgi pieņemt, apspriešanās ar ieinteresētajām personām nav notikusi.

Tomēr 7. septembrī norisinājās īpašs seminārs, kurā dalībvalstis un ieinteresētās personas apsprieda iespējamus ārkārtējos intervences pasākumus gāzes tirgos.

2022. gada 7. novembrī notika seminārs, kurā galvenie tirgus dalībnieki un dalībvalstis apsprieda tirgus korekcijas mehānismu, lai noteiktu vispiemērotāko turpmāko rīcību. Viedokļu apmaiņa ar dalībvalstīm notika arī Padomes darba grupas sanāksmēs pēc Komisijas 2022. gada 18. oktobra priekšlikuma par jauniem pasākumiem attiecībā uz kopīgu gāzes iepirkumu, cenu ierobežošanas mehānismiem un pārredzamu infrastruktūras izmantošanu, kā arī par solidaritāti starp dalībvalstīm un pieprasījuma pārvaldību.

Tā ļāva identificēt attiecīgos aizsardzības pasākumus, lai līdz minimumam samazinātu iespējamos riskus, kas izriet no šī mehānisma.

2. Pamattiesības

Tirgus korekcijas mehānisms ir pagaidu mehānisms, un to aktivizē tikai tad, ja ir izpildīti konkrēti nosacījumi. Šie nosacījumi savukārt atspoguļo situāciju, kas kaitē Savienības ekonomikai un tās enerģētiskajai drošībai un kas tādēļ būtu jānovērš. Turklāt tirgus korekcijas mehānisms ietver stingrus aizsardzības pasākumus, kas novērstu jebkādu ar pamattiesībām saistītu jautājumu rašanos. Tas paredz dezaktivizēšanas mehānismu, kas to izbeidz, ja tā izmantošana vairs nav pamatota ar situāciju dabasgāzes tirgū. Un pat tad, ja pastāv nosacījumi, kas pamato tirgus korekcijas mehānisma aktivizēšanu, regulā ir paredzēta iespēja apturēt mehānismu neparedzētu tirgus traucējumu gadījumā. Ja rodas neparedzēti tirgus traucējumi, Komisijai ir pienākums pieņemt šādus lēmumus par apturēšanu.

Tāpēc tirgus korekcijas mehānisms ir samērīgs un pienācīgi pamatots, jo salīdzinājumā ar ietekmi, ko radītu bezdarbība attiecībā uz Savienības ekonomiku un tās enerģētisko drošību, mehānismam nekādā ziņā nebūs lielāka ietekme uz tādām pamattiesībām kā darījumdarbības brīvība.

VI. IETEKME UZ BUDŽETU

Ar šo priekšlikumu saistītā ietekme uz ES budžetu attiecas uz Eiropas Komisijas Enerģētikas ģenerāldirektorāta (ĢD) cilvēkresursiem.

Šis bezprecedenta mehānisms ietver tādos uzdevumos, tostarp saistībā ar preču tirgu darbību un piegādes drošību, kuri patlaban Komisijai nav jāuzņemas. Ņemot vērā ar šādu uzdevumu izpildi saistīto atbildības līmeni, ir ārkārtīgi svarīgi nodrošināt pienācīgu atbalstu no Komisijas dienestiem, pastiprinot Enerģētikas ģenerāldirektorāta lomu, proti, attiecībā uz finanšu un tirgus uzraudzību un novērtēšanu (6 pilnslodzes ekvivalenti). *ACER* atbalsts tirgus korekcijas mehānisma uzraudzībā, aktivizēšanā un apturēšanā būs kritiski svarīgs tā efektīvai īstenošanai. Tāpēc ar šo priekšlikumu saistītā ietekme uz ES budžetu attiecas arī uz *ACER* cilvēkresursiem un citiem administratīvajiem izdevumiem (6 pilnslodzes ekvivalenti).

VII. CITI ELEMENTI

Neattiecas.

Priekšlikums

PADOMES REGULA,

ar ko izveido tirgus korekcijas mehānismu iedzīvotāju un ekonomikas aizsardzībai pret pārmērīgi augstām cenām

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 122. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Centrālās bankas atzinumu,

tā kā:

- 1) Krievijas Federācijas neprovocētā un nepamatotā militārā agresija pret Ukrainu un nepieredzētais dalībvalstīm domāto dabasgāzes piegāžu samazinājums no Krievijas Federācijas apdraud Savienības un tās dalībvalstu energoapgādes drošību. Tajā pašā laikā gāzes piegādes izmantošana par ieroci un Krievijas Federācijas manipulācijas ar tirgiem, tīši traucējot gāzes plūsmas, ir izraisījušas enerģijas cenu krasu pieaugumu Savienībā. Piegādes ceļu maiņa, kas izraisījusi sastrēgumus Eiropas gāzes infrastruktūrā, vajadzība atrast alternatīvus gāzes piegādes avotus, kā arī cenu veidošanas sistēmas, kuras nav pielāgotas piegādes šoka situācijai, ir veicinājušas cenu nepastāvību un cenu kāpumu. Augstākas dabasgāzes cenas apdraud Savienības ekonomiku, jo augsta inflācija, ko izraisa augstākas elektroenerģijas cenas, mazina patērētāju pirkjspēju, kā arī palielina ražošanas izmaksas, īpaši energoietilpīgā rūpniecībā, un nopietni apdraud piegādes drošību.
- 2) Dabasgāzes cenas 2022. gadā bija ārkārtīgi svārstīgas, un daži parametri 2022. gada augustā sasniedza visu laiku augstāko līmeni. 2022. gada augustā reģistrēto dabasgāzes cenu neierasto līmeni noteica vairāki faktori, kuru starpā ir vājš piedāvājuma un pieprasījuma līdzsvars, kas saistīts ar krātuvju uzpildi un cauruļvadu plūsmu samazināšanos, bailes no turpmākiem piegādes traucējumiem un tirgus manipulācijām no Krievijas puses, kā arī cenu veidošanas mehānisms, kas nebija pielāgots šādām ekstremālām pieprasījuma un piedāvājuma izmaiņām un kas saasināja pārmērīgo cenu pieaugumu. Lai gan iepriekšējās desmitgades cenas bija robežās no 5 EUR/MWh līdz 35 EUR/MWh, Eiropas dabasgāzes cenas sasniedza līmeni, kas bija par 1000 % augstāks nekā vidējās cenas Savienībā. Nīderlandes *TTF* gāzes biržā tirgotie nākotnes līgumi (3 mēnešu/ceturkšņa produkti), ko tirgo biržā “ICE Endex”⁹, sasniedza cenu līmeni, kas bija nedaudz zem 350 EUR/MWh, bet nākamās dienas *TTF* gāze, ko tirgo *EEEX*, sasniedza cenu EUR 316/MWh. Nekad agrāk gāzes cenas nebija sasniegušas tādu līmeni, kāds tika novērots 2022. gada augustā.

⁹ “ICE Endex” ir viena no galvenajām enerģijas biržām Eiropā. Attiecībā uz gāzi tā nodrošina regulētu nākotnes līgumus un iespēju līgumus tirdzniecību Nīderlandes *TTF* biržas tirdzniecības centram.

- (3) Pēc bojājumiem cauruļvadam *Nord Stream 1*, ko, iespējams, izraisīja sabotāža 2022. gada septembrī, nav izredzu, ka gāzes piegāde no Krievijas uz Savienību tuvākajā nākotnē varētu atsākties līdz pirmskara līmenim. Eiropas patērētājus un uzņēmumus joprojām apdraud izteikts risks, ka varētu rasties vēl citi ekonomiski postoši gāzes cenu pieaugumi. Piegādes drošību var apdraudēt neprognozējami notikumi, kā negadījumi, cauruļvadu sabotāža vai laikapstākļu vētras, kas traucē gāzes piegādi Eiropai vai krasi palielina pieprasījumu. Tirgus spriedze un nervozitāte, ko izraisa bailes no pēkšņa trūkuma situācijām, visticamāk, saglabāsies arī pēc šīs ziemas un nākamajā gadā, jo paredzams, ka pielāgošanās piegādes satricinājumiem un jaunu piegādes attiecību un infrastruktūras izveide prasīs vienu vai vairākus gadus.
- (4) Nīderlandē “Title Transfer Facility” (*TTF*) cena parasti tiek uzskatīta par “standarta” cenas atsauci Eiropas gāzes tirgos. Tas ir saistīts ar tās tipiski augsto likviditāti, ko izraisa vairāki faktori, kuru vidū ir ģeogrāfiskā atrašanās vieta, kas ļāva *TTF* pirmskara apstākļos saņemt dabasgāzi no vairākiem avotiem, kā arī ievērojamus apjomus no Krievijas. Tādējādi to plaši izmanto kā atsaucē cēnu gāzes piegādes līgumu cenu noteikšanas formulās, kā arī cenu bāzi riska ierobežošanas/atvasināto instrumentu operācijās visā Savienībā, arī centros, kas nav tieši saistīti ar *TTF*. Saskaņā ar tirgus datiem *TTF* centrs 2022. gada pirmajos astoņos mēnešos kopā veidoja aptuveni 80 % no Eiropas Savienībā un Apvienotajā Karalistē tirgotās dabasgāzes.
- (5) Tomēr revolucionārās izmaiņas ES enerģijas tirgos kopš 2022. gada februāra ietekmēja tradicionālo cenu veidošanas mehānismu darbību un efektivitāti gāzes vairumtirgū, īpaši attiecībā uz *TTF* etalonu. Lai gan *TTF* agrāk bija laba atsaucē gāzes cenām citos Eiropas reģionos, no 2022. gada aprīļa tā ir atsaistīta no cenām citos centros un tirdzniecības vietās Eiropā, kā arī no cenu novērtējumiem, ko cenu ziņošanas aģentūras veikušas attiecībā uz *LNG* importu. Tas lielā mērā ir tāpēc, ka Ziemeļrietumu Eiropas gāzes sistēmai ir īpaši infrastruktūras ierobežojumi gan attiecībā uz cauruļvadu pārvadi (rietumi-austrumi), gan *LNG* regazifikācijas jaudu. Šādi ierobežojumi daļēji izraisīja vispārējo gāzes cenu pieaugumu kopš krīzes sākuma Eiropā pēc tam, kad Krievija sāka izmantot enerģiju par ieroci. Milzīgā starpība starp *TTF* un citiem reģionālajiem centriem 2022. gada augustā liecina, ka pašreizējos īpašajos tirgos apstākļos *TTF* var nebūt labs rādītājs tirgus situācijai ārpus Ziemeļrietumu Eiropas, kur tirgi saskaras ar infrastruktūras ierobežojumiem. Kad Ziemeļrietumu Eiropas tirgū vērojams iztrūkums, citos reģionālajos tirgos ārpus Ziemeļrietumu Eiropas var rasties labvēlīgāki tirgus apstākļi, tādējādi līgumu piesaiste pie *TTF* šo tirgus nevajadzīgi ietekmē. Tādējādi, lai gan *TTF* joprojām sasniedz savu mērķi līdzsvarot piedāvājumu un pieprasījumu Ziemeļrietumu Eiropā, ir jārīkojas, lai ierobežotu sekas, ko *TTF* pārmērīgās cenas varētu radīt citiem reģionālajiem tirgiem Eiropas Savienībā.
- (6) Ir pieejami dažādi pasākumi, kas varētu risināt pašreizējo cenu veidošanas mehānismu problēmas. Viena no iespējām ir Eiropas uzņēmumiem, kurus skāruši nesenie tirgus traucējumi un cenu veidošanas sistēmas nepilnības, atsākt sarunas par spēkā esošajiem uz *TTF* balstītiem līgumiem. Tā kā atsaucē uz cenām, kas piesaistītas *TTF* nākotnes līgumiem, ir atšķirīga nozīme nekā iepriekš un tā ne vienmēr uzskatāma par reprezentatīvu attiecībā uz gāzes tirgus situāciju ārpus Ziemeļrietumu Eiropas, daži pircēji var mēģināt atrisināt pašreizējās cenu veidošanas un *TTF* etalona problēmas, veicot atkārtotas sarunas ar saviem līgumpartneriem vai nu saskaņā ar speciāli šim nolūkam paredzētiem līguma noteikumiem, vai saskaņā ar vispārīgiem līgumtiesību principiem.

- (7) Tāpat importētāji uzņēmumi vai dalībvalstis, kas rīkojas to vārdā, var sadarboties ar starptautiskajiem partneriem, lai no jauna rīkotu sarunas par esošajiem piegādes līgumiem vai vienotos par jauniem piegādes līgumiem, izmantojot piemērotākas cenu noteikšanas formulas, kas pielāgotas pašreizējai nestabilitātes situācijai. Koordinēti iepirkumi, izmantojot IT rīku, kas izveidots saskaņā ar Regulu (ES) [XXXX/2022], var dot iespēju pazemināt enerģijas importa cenu un tādējādi mazināt tirgus intervences nepieciešamību.
- (8) Turklāt finanšu tirgu regulējumā jau ir iekļauti daži aizsardzības pasākumi, kuru nolūks ir ierobežot pārmērīgas nestabilitātes uzplūdus, piemēram, tiek prasīts, ka tirdzniecības vietām ir jāizveido tā saucamie bloķēšanas mehānismi, kas dažu stundu garumā ierobežo ekstremālus cenu lēcienus. Tekošās dienas svārstīguma pārvaldības mehānisms, kas ieviests ar Padomes Regulas (ES) [XXX/2022] 15.–17. pantu, palīdz ierobežot konkrētās dienas cenu ārkārtējo svārstīgumu enerģētikas atvasināto instrumentu tirgū. Tomēr šie mehānismi darbojas tikai īstermiņā, un tie nav paredzēti tam, lai novērstu tirgus cenu kāpumu līdz pārmērīgi augstam līmenim.
- (9) Pieprasījuma samazināšana ir vēl viens svarīgs elements, kas izmantojams ekstremālu cenu rekordu problēmas risināšanai. Gāzes un elektroenerģijas pieprasījuma samazināšana var piebremzēt tirgus cenas un tādējādi palīdzēt mazināt pārmērīgi augsto gāzes cenu problēmu. Tāpēc saskaņā ar Eiropadomes 2022. gada 21. oktobra secinājumiem šajā regulā būtu jāparedz iedarbīgs mehānisms, kas nodrošinātu, ka pieprasījuma samazināšanas potenciāls tiek pilnībā izmantots un ka mehānisma aktivizēšana nepalielina gāzes izmantošanu.
- (10) Lai gan tādējādi secināms, ka ir pieejami pasākumi, ar kādiem risināmi daži elementi, kas izraisa problēmas ar cenu veidošanos gāzes tirgos, šie pasākumi negarantē tūlītēju un pietiekami drošu pašreizējo problēmu novēršanu.
- (11) Tāpēc attiecībā uz dabasgāzes darījumiem nākamā mēneša *TTF* atvasināto instrumentu tirgū ir jāizveido pagaidu tirgus korekcijas mehānisms, kas darbosies kā instruments pret pārmērīgi augsto gāzes cenu uzplūdiem, un tam būs tūlītēja iedarbība.
- (12) Eiropadome 2022. gada 21. oktobra secinājumos pilnvaroja Komisiju ierosināt tiesību aktu par tirgus korekcijas mehānismu, kam būtu jābalstās uz 23. un 24. pantu Komisijas 2022. gada 18. oktobra priekšlikumā Padomes regulai par solidaritātes veicināšanu ar labāk koordinētiem gāzes iepirkumiem, gāzes plūsmu pāri robežām un uzticamiem cenu etaloniem (“oktobra priekšlikums”).
- (13) Izstrādājot tirgus korekcijas mehānismu, no vienas puses, būtu jāņem vērā Eiropadomes 2022. gada 21. oktobra secinājumos un oktobra priekšlikuma 23. un 24. pantā izklāstītie pamatkritēriji un aizsardzības pasākumi. No otras puses, tie būtu jāizmanto, lai garantētu, ka tirgus korekcijas mehānisma iespējamā aktivizēšana tiks izbeigta, ja vairs nepastāv nosacījumi tā aktivizēšanai vai ja rodas neparedzēti tirgus traucējumi.
- (14) Tirgus korekcijas mehānisms būtu jāizstrādā tā, lai tas atbilstu diviem pamatkritērijiem, proti, lai tas darbotos kā iedarbīgs instruments pret ārkārtīgi augstu gāzes cenu situācijām un tiktu aktivizēts tikai tad, ja cenas salīdzinājumā ar pasaules tirgiem sasniedz ārkārtēju līmeni; tas ļaus izvairīties no būtiskiem tirgus traucējumiem un novirzēm piegādes līgumu izpildē, kuras potenciāli var radīt nopietnus piegādes drošības riskus.
- (15) Intervencei, izmantojot tirgus korekcijas mehānismu, būtu jāaprobežojas ar vissvarīgāko trūkumu novēršanu cenu veidošanā. *TTF* nākamā mēneša norēķinu cena

atvasinātajiem instrumentiem neapšaubāmi ir visplašāk izmantotais etalons gāzes piegādes līgumos visā ES. Citiem cenas etaloniem nav raksturīgas problēmas, ko rada jaudas nepietiekamība Centrāleiropā. *TTF* nākamā mēneša atsaucēs cenu savos atvasinātajos instrumentos izmanto ne tikai daudzi tirgotāji, bet bieži arī gāzes piegādes uzņēmumi savos piegādes līgumos. Tāpēc ir lietderīgi intervenci attiecināt tikai uz *TTF* nākamā mēneša norēķinu cenu.

- (16) Tirgus korekcijas mehānisma ieviešanai būtu jādod skaidrs signāls tirgum, ka ES nepieņems pārmērīgas cenas, kas izriet no nepilnīgas cenu veidošanas. Tam būtu arī jānodrošina noteiktība tirgus dalībniekiem attiecībā uz uzticamiem gāzes tirdzniecības ierobežojumiem, un tas var radīt nozīmīgus saimnieciskus ietaupījumus gan uzņēmumiem, gan mājsaimniecībām, kas netiks pakļautas pārmērīgu enerģijas cenu situācijām.
- (17) Ar šo mehānismu drošības vajadzībām būtu jāievieš nākamā mēneša *TTF* atvasināto instrumentu cenas maksimums. Cenas maksimums būtu jāpiemēro, ja *TTF* cena sasniedz iepriekš noteiktu līmeni un ja cenu pieaugums neatbilst līdzīgam pieaugumam reģionālā vai pasaules tirgus līmenī. Drošības maksimumam būtu jāgarantē, ka tirdzniecības rīkojumi, kuru cenas pārsniedz 275 EUR, netiek pieņemti, tiklīdz tiek aktivizēts mehānisms, un cenas maksimumam būtu jāpaliek stabilam noteiktu laiku, lai nodrošinātu intervences minimālo paredzamību. Tas ir domāts tam, lai izvairītos no trūkumiem, ko rada cenas maksimums ar ikdienas izmaiņām, kas tirgus dalībniekiem būtu mazāk pārredzams un grūtāk paredzams un tādējādi ierobežotu to spēju pielāgot savas nākotnes gaidas. Iepriekš noteikts drošības maksimums ļauj tirgus dalībniekiem attiecīgi pielāgot savas gaidas turpmākai cenu attīstībai. Tomēr tirgus korekcijas mehānismam vajadzētu būt ar dinamiskiem elementiem. Dinamiskas tirgus norises būtu jāņem vērā, veicot regulāru pārskatīšanu un paredzot iespēju jebkurā laikā deaktivizēt solīšanas limitu. Aktivizēšanā būtu jāņem vērā arī starpība starp *TTF* Eiropas tūlītējo gāzes cenu indeksu un atsaucēs cenu, ko nosaka pēc vidējās cenas, kas izriet no *LNG* cenu novērtējumiem, kuri saistīti ar Eiropas tirdzniecības centriem, un kas laika gaitā var mainīties.
- (18) Lai izvairītos no riskiem, ka nākamā mēneša *TTF* atvasināto instrumentu cenas solīšanas limits rada nelikumīgu slepenu vienošanos dabasgāzes piegādātāju vai tirgotāju starpā, finanšu regulatoriem, *ACER* un konkurences iestādēm tirgus korekcijas mehānisma aktivizēšanas laikā būtu īpaši uzmanīgi jāvēro gāzes un enerģijas atvasināto instrumentu tirgi.
- (19) Tirgus korekcijas mehānismam vajadzētu būt ar pagaidu raksturu, un tas būtu jāaktivizē tikai, lai ierobežotu ārkārtīgi augsto dabasgāzes cenu situācijas, kas turklāt nav saistītas ar cenām citās gāzes biržās. Tāpēc tirgus korekcijas mehānisma iedarbināšana būtu jābalsta uz abu kumulatīvo nosacījumu izpildi.
- (20) Tirgus korekcijas mehānisms būtu jāaktivizē tikai tad, kad tuvākā mēneša *TTF* atvasināto instrumentu norēķinu cenas sasniedz iepriekš noteiktu ārkārtīgi augstu līmeni. Vadoties no iepriekšējās pieredzes, piemēram, no 2022. gada augustā novērotā ārkārtējā cenu lēciena, būtu jānosaka cenu līmeņi, pie kuriem tirgus korekcijas mehānisms būtu iedarbināms. Pieejamie dati liecina, ka 2022. gada augustā cenas starpība starp *TTF* nākamā mēneša tūlītējām cenām un *LNG* cenām pārsniedza 57 EUR/MWh. Tuvākā mēneša cenas sasniedza līmeni, kas pārsniedza 300 EUR. Tirgus korekcijas mehānisma mērķim vajadzētu būt izvairīties no neraksturīgām cenām, kas sasniedz 2022. gada augustā novēroto līmeni.

- (21) Turklāt tirgus korekcijas mehānisms būtu jāaktivizē tikai tad, kad *TTF* cenas sasniedz līmeņus, kas ir ievērojami un nesamērīgi augsti salīdzinājumā ar *LNG* cenām. Ja cenas pasaules tirgos pieaugs tādā pašā tempā un līmenī kā *TTF* cenas, tirgus korekcijas mehānisma aktivizēšana varētu kavēt piegāžu iegādi pasaules tirgos, kas var izraisīt piegādes drošības riskus. Tāpēc tirgus korekcijas mehānisms būtu jāiedarbina tikai situācijās, kad *TTF* cenas ir ievērojami un ilgāku laika posmu augstākas nekā cenas pasaules tirgos. Tāpat, ja pēc mehānisma aktivizēšanas cenas pasaules tirgos palielinātos un atšķirība ar *TTF* cenām samazinātos vai izzustu, mehānisms būtu automātiski jādeaktivē, lai izvairītos no jebkāda piegādes drošības riska.
- (22) *LNG* cena piemēroti raksturo gāzes cenu attīstību pasaules līmenī. Atšķirībā no cauruļvadu gāzes *LNG* tiek tirgota pasaules mēroga tirgū. Piemēram, Vidusjūras vai Ziemeļrietumu biržu *LNG* cenas tieši ietekmē globālā *LNG* tirgus attīstība, un tās parasti ir tuvākas pasaules tirgus cenu līmenim nekā etaloni, kuri balstās uz cauruļvadu gāzi. *LNG* cenas Vidusjūras vai Ziemeļrietumu biržās sniedz adekvātu priekšstatu par to, vai ekstremālais cenu lēciens balstās uz pieprasījuma vai piedāvājuma izmaiņām vai uz cenu veidošanas mehānisma nepareizu darbību Savienībā. Šīs *LNG* cenas arī labāk atspoguļo piedāvājuma un pieprasījuma apstākļus Eiropā nekā līdzīgas cenas ārvalstīs, piemēram, Āzijā vai ASV (sk., piem., “Joint Japan Korea Marker” vai “Henry Hub Gas Price Assessment”, abus publicējis *S&P Global Inc.*, Ņujorka). Proti, tās adekvātāk atspoguļo *TTF* pārmērīgo cenu salīdzinājumā ar *LNG*, kas piegādāta Eiropas sistēmā. Eiropas sašķidrinātās dabasgāzes cenu vērā ņemšana novērš neadekvāto ietekmi, ko uz cenām rada vietējie piedāvājuma un pieprasījuma apsvērumi citos pasaules reģionos (kā Amerikas Savienotajās Valstīs un Āzijā). Tomēr, veicot uzraudzību pirms un pēc iespējamās mehānisma aktivizēšanas, būtu jāņem vērā norises citās organizētajās un saistītajās tirgus vietās ārpus Savienības. *TTF* un *LNG* cenu salīdzināšanas faktiskie izraisītājfaktori būtu jāizvēlas, pamatojoties uz vēsturisko cenu analīzi, un tajos būtu jāņem vērā starpība cenu kāpuma laikā 2022. gada augustā.
- (23) Tirgus korekcijas mehānisma iedarbināšanai vajadzētu būt tādai, ka mehānisms novērš tirgus deficītu un nerada būtisku iejaukšanos pieprasījumā un piedāvājumā un normālā cenu noteikšanā. Ja cenas maksimums netiks noteikts pietiekami augstā līmenī, tas varētu liegt tirgus dalībniekiem pilnvērtīgi ierobežot savus riskus, jo tas varētu kaitēt uzticamu cenu veidošanai attiecībā uz produktiem ar piegādes datumu nākotnē un atvasināto instrumentu tirgu darbībai. Ja mehānisms tiktu iedarbināts, lai mākslīgi pazeminātu cenas, nevis koriģētu tirgus darbības traucējumus, tam būtu nopietna negatīva ietekme uz tirgus dalībniekiem, arī uz enerģētikas uzņēmumiem, kuri varētu saskarties ar grūtībām apmierināt drošības rezerves pieprasījumu un ar likviditātes ierobežojumiem, kas varētu izraisīt saistību neizpildi. Daži tirgus dalībnieki (īpaši mazāki) var saskarties ar grūtībām savas pozīcijas nodrošināt pret risku, un tas vēl vairāk saasinās svārstīgumu tūlītēju darījumu tirgos un, iespējams, izraisīs lielāku cenu kāpumu. Ņemot vērā ievērojamos tirdzniecības apjomus, šāda attīstība radītu acīmredzamu risku ekonomikā, kas būtu jānovērš pasākuma izstrādē.
- (24) Lai nodrošinātu pilnīgu saderību ar Padomes Regulu (ES) 2022/1369 un minētajā regulā noteiktajiem pieprasījuma samazināšanas mērķrādītājiem, Komisijai vajadzētu būt iespējai apturēt mehānisma aktivizēšanu, ja tas negatīvi ietekmē progresu, kas panākts, īstenojot gāzes ietaupījuma mērķrādītāju saskaņā ar Padomes Regulas (ES) 2022/1369 3. pantu, vai ja tas rada vispārēju gāzes patēriņa pieaugumu, pamatojoties uz datiem par gāzes patēriņu un pieprasījuma samazinājumu, kas saņemti no dalībvalstīm saskaņā ar Padomes Regulas (ES) 2022/1369 8. pantu. Tirgus korekcijas

mehānisma iespējamajai slāpējošajai ietekmei uz dabasgāzes cenām nevajadzētu novest pie tā, ka dabasgāzes patēriņš ES tiek mākslīgi stimulēts tādā mērā, ka tas kaitē vajadzīgajiem centieniem samazināt dabasgāzes pieprasījumu saskaņā ar pieprasījuma samazināšanas mērķrādītājiem atbilstoši Padomes Regulas (ES) 2022/1369 3. un 5. pantam un Regulas 2022/1854 3. un 4. pantam. Komisijai būtu jānodrošina, ka mehānisma aktivizēšana nepalēnina dalībvalstu panākto progresu enerģijas ietaupījuma mērķu sasniegšanā.

- (25) Lai Komisija varētu iejaukties gadījumā, kad gāzes un elektroenerģijas patēriņš, reaģējot uz tirgus korekcijas pasākumiem, palielinātos, dalībvalstīm papildus spēkā esošajiem ziņošanas pienākumiem par pieprasījuma samazināšanas īstenošanu būtu jāziņo Komisijai konkrēti par pasākumiem, ko tās veikušas, lai, reaģējot uz tirgus korekcijas pasākumiem, samazinātu gāzes un elektroenerģijas patēriņu nolūkā ievērot gāzes pieprasījuma samazinājumu par 15 %, kas paredzēts Padomes Regulas (ES) 2022/1369 3. un 5. pantā, un pieprasījuma samazināšanas mērķrādītājus, kas noteikti Padomes Regulas (ES) 2022/1854 3. un 4. pantā. Lai nodrošinātu, ka tirgus korekcijas pasākums nemazina stimulu samazināt pieprasījumu, Komisijai būtu jāapsver iespēja ierosināt Padomes Regulas (ES) 2022/1369 pielāgošanu jaunajai situācijai.
- (26) Atkarībā no intervences līmeņa tirgus korekcijas mehānisms var radīt finansiālus, līgumiskus un piegādes drošības riskus. Riska līmenis ir atkarīgs no tā, cik bieži mehānisms tiek aktivizēts, un tādējādi tas var traucēt normālu tirgus darbību. Jo zemāks intervences sliekšnis, jo biežāk tiks iedarbināts mehānisms, un tādējādi būs lielāka varbūtība, ka risks materializēsies. Tāpēc mehānisma aktivizēšanas nosacījumi būtu jānosaka tādā līmenī, kas saistīts ar *TTF* nākamā mēneša cenu neparastu un ārkārtīgi augstu līmeni, vienlaikus nodrošinot, ka tas ir iedarbīgs instruments pret pārmērīgu cenu gadījumiem, kas neatspoguļo starptautiskā tirgus norises. Zemāks sliekšnis varētu izraisīt cenu griestu aktivizēšanu situācijās, kad cenu pieaugums ir ierobežots un tāpēc nerada bažas tādā pašā mērā kā 2022. gada augustā novērotais cenu pieaugums. 2021. gada decembra beigās un 2022. gada marta sākumā *TTF* nākamā mēneša cenas bija ļoti augstas tikai pāris dienas un gandrīz nekavējoties samazinājās līdz sākuma līmenim, neradot jūtamas negatīvas sekas tirgiem un patērētājiem.
- (27) Ir svarīgi, lai mehānisms tiktu izstrādāts tā, lai nevis mainītu gāzes piegādes līgumu līgumisko pamatlīdzsvaru, bet gan lai risinātu neierastas situācijas tirgū. Ja intervences izraisītājfaktori ir noteikti tādā līmenī, ka tie novērš esošās problēmas ar cenu veidošanu un nav paredzēti, lai traucētu pieprasījuma un piedāvājuma līdzsvaru, risku, ka mehānisms vai tā aktivizēšana mainīs esošo līgumu līgumisko līdzsvaru, var samazināt līdz minimumam.
- (28) Lai nodrošinātu, ka tirgus korekcijas mehānismam ir tūlītēja iedarbība, solīšanas limits būtu nekavējoties un automātiski jāaktivizē bez Eiropas Energoģeneratoru sadarbības aģentūras (*ACER*) vai Komisijas papildu lēmuma. Lai nodrošinātu, ka iespējamās problēmas, kas izriet no aktivizēšanas, tiek apzinātas laikus, Komisijai būtu jāpilnvaro ECB un Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde (*EVTI*) sagatavot ziņojumu par mehānisma negatīvo ietekmi uz finanšu tirgiem, ja tāda būs.
- (29) *ACER* būtu pastāvīgi jāuzrauga, vai ir izpildīti tirgus korekcijas mehānisma darbības nosacījumi. *ACER* ir vispiemērotākā iestāde šādas uzraudzības veikšanai, jo tai ir Savienības mēroga gāzes tirgu kopaina un vajadzīgā pieredze gāzes tirgu darbībā, un saskaņā ar ES tiesību aktiem tā jau ir pilnvarota uzraudzīt vairumtirdzniecības energoproduktu tirdzniecības darbības. Lai noteiktu, vai tirgus korekcijas mehānisma

aktivizēšanu vai dezaktivizēšanu pamatojošie nosacījumi ir izpildīti, *ACER* būtu jāuzrauga izmaiņas *TTF* tuvākā mēneša norēķina cenā un *TTF* Eiropas tūlītējo gāzes cenu indeksā un indekss būtu jāsalīdzina ar atsauces cenu, ko nosaka vidējā cena *LNG* cenu novērtējumos, kas piesaistīti Eiropas tirdzniecības centriem. Tiklīdz mehānisms ir aktivizēts, *ACER* būtu ik dienu jāziņo Komisijai, vai aktivizēšanas izraisītājfaktors joprojām ir spēkā.

- 30) Tirgus korekcijas mehānisma aktivizēšana var tautsaimniecībā radīt nevēlamu un neparedzamu ietekmi, ieskaitot briesmas piegādes drošībai un finanšu stabilitātei. Lai nodrošinātu ātru reaģēšanu negribētu tirgus traucējumu gadījumā, jāiekļauj efektīvi aizsargpasākumi, nodrošinot, ka mehānismu jebkurā brīdī var apturēt. Ja *ACER* uzraudzības rezultāts ir konkrētas pazīmes, ka tirgus korekcijas notikums nav novēršams, Komisijai jāvar pieprasīt ECB, EVTI, *ACER* un attiecīgā gadījumā *ENTSO* un Gāzes koordinācijas grupas atzinumu par iespējama tirgus korekcijas notikuma ietekmi uz piegādes drošību, ES iekšējām plūsmām un finanšu stabilitāti, lai vajadzības gadījumā tā varētu ātri apturēt *ACER* tirgus korekcijas mehānisma aktivizēšanu.
- 31) Papildus tam, ka ik dienas tiek pārskatīts, vai turpina pastāvēt prasības, kas attiecas uz solīšanas limitu, ir jāiekļauj papildu aizsargpasākumi, lai izvairītos no neparedzētiem tirgus traucējumiem.
- 32) Solīšanas limitam nav jāietekmē ārpusbiržas darījumi, jo to iekļaušana radītu nopietnas uzraudzības problēmas un var izraisīt piegādes drošības problēmas.
- 33) Tirgus korekcijas mehānisms automātiski jādezaktivizē, ja stāvoklis dabasgāzes tirgū vairs nav iemesls tā darbībai. Ja nerodas tirgus traucējumi, mehānisms jādezaktivizē tikai pēc noteikta laika, lai izvairītos no biežas aktivizēšanas un dezaktivizēšanas. Ja *ACER*, uzraugot mehānisma izraisītāju veidošanos, konstatē, ka *TTF* Eiropas gāzes plūsmas indekss pietiekami stabilā laikposmā vairs nav augstāks par atsauces cenu, mehānisms automātiski jādezaktivizē. Mehānisma dezaktivizēšanai nav vajadzīgs *ACER* vai Komisijas vērtējums, bet, kad nosacījumi ir izpildīti, tai jānotiek automātiski.
- 34) Ir būtiski, lai tirgus korekcijas mehānismā būtu efektīvs instruments, ar ko jebkurā brīdī nekavējoties atcelt drošības maksimumu, ja tas, ietekmējot piegādes drošību un ES iekšējās plūsmas, novestu pie nopietniem tirgus traucējumiem.
- 35) Tā kā ir svarīgi rūpīgi izvērtēt visus aizsargpasākumus, kas jāņem vērā, vērtējot drošības maksimuma iespējamu atcelšanu, drošības maksimums ir atceļams ar Komisijas lēmumu. Pieņemot tādu lēmumu, un tas jāpieņem bez liekas kavēšanās, Komisijai galvenokārt jāizvērtē, vai solīšanas limita turpmāka piemērošana apdraud Savienības piegādes drošību, vai to papildina pietiekami pūliņi samazināt pieprasījumu, vai tā aiztur tirgū balstītas iekšējās gāzes plūsmas Savienībā, negatīvi ietekmē enerģētikas atvasināto instrumentu tirgus, nosaka gāzes tirgus cenas dažādās organizētās tirdzniecības vietās visā Savienībā vai var negatīvi ietekmēt pastāvošos gāzes piegādes līgumus.
- 36) Tirgus korekcijas mehānismam nav jāapdraud Savienības gāzes piegādes drošība, nomācot cenas signālus, kas ir būtiski, lai piesaistītu nepieciešamās gāzes piegādes un nodrošinātu gāzes plūsmas ES iekšienē. Kad ir aktivizēts tirgus korekcijas mehānisms, gāzes piegādātāji faktiski var krājumus pieturēt, lai vislielāko peļņu iegūtu, pārdodot tūlīt pēc maksimuma dezaktivizēšanas. Apstākļos, kad Komisija ir Savienībā vai kādā reģionā izsludinājusi ārkārtēju stāvokli saskaņā ar Regulas (ES) 2017/1938 12. pantu

un papildus ir jāievieš ārpustirgus pasākumi ar galveno nolūku nodrošināt gāzes piegādi aizsargājamiem lietotājiem, tirgus korekcijas mehānismam nav nepamatoti jāierobežo gāzes plūsma iekšējā tirgū, apdraudot Savienības gāzes piegādes drošību, tāpēc tas jāaptur.

- 37) Tirgus korekcijas mehānismam nav jāmazina cenas signālu nozīme ES iekšējā gāzes tirgū un jāaiztur tirgū balstītas gāzes plūsmas ES iekšienē, jo ir būtiski, lai dabasgāze turpina plūst tur, kur tās visvairāk vajag.
- 38) Tirgus korekcijas mehānismi nedrīkst nepamatoti apdraudēt enerģētikas atvasināto instrumentu tirgu nepārtrauktu un pareizu darbošanos. Šiem tirgiem ir būtiska nozīme, jo tie ļauj to dalībniekiem savas pozīcijas nodrošināt pret risku, it sevišķi cenu svārstīguma radīto. Bez tam atvasināto instrumentu tirgos tirgus korekcijas mehānisma ieviešanas cenās var tirgus dalībniekiem izraisīt ievērojamus finansiālus zaudējumus. Ņemot vērā gāzes tirgus apmērus ES, tādi zaudējumi var ne tikai ietekmēt specializētos atvasināto instrumentu tirgus, bet arī būtiski atsaukties citos finanšu tirgus. Tāpēc Komisijai tirgus korekcijas mehānisms nekavējoties jāaptur, ja tas apdraud atvasināto instrumentu tirgus kārtīgu darbošanos. Tādā sakarā ir svarīgi, lai Komisija ņemtu vērā attiecīgo ES struktūru pieejamo pieredzi. Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde ir neatkarīga iestāde, kas palīdz aizsargāt ES finanšu sistēmas stabilitāti, it īpaši – veicinot tādus stabilus un sakārtotus finanšu tirgus kā atvasināto instrumentu tirgus. Tāpēc Komisijai jāņem vērā EVTI ziņojumi par šiem aspektiem. Komisijai jāņem vērā arī visi Eiropas Centrālās bankas (ECB) ieteikumi par finanšu sistēmas stabilitāti saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (“LES”) 127. panta 4. punktu un LESD IV protokola 25. pantu. Ņemot vērā finanšu tirgu svārstīgumu un tirgus intervences potenciāli lielo ietekmi tajos, ir svarīgi nodrošināt, ka Komisija var tirgus korekcijas mehānismu ātri apturēt. Tāpēc EVTI ziņojums un ECB atzinums jāsniedz ne vēlāk kā 48 stundas vai steidzamā gadījumā tajā pašā dienā pēc Komisijas pieprasījuma.
- 39) Tirgus korekcijas mehānisms jāveido reaģēšanai tikai uz gāzes cenu ārkārtēju pieaugumu, kuru izraisa cenu veidošanas mehānisma deficīts un kurš pats par sevi neietekmē spēkā esošo gāzes piegādes līgumu derīgumu. Taču apstākļos, kad Komisija konstatē, ka tirgus korekcijas mehānisma aktivizējums negatīvi ietekmē pastāvošos piegādes līgumus, Komisijai tas jāaptur.
- 40) Mehānisma izveides un apturēšanas iespējās jāņem vērā, ka dabasgāzes tirgotāji var dabasgāzes tirdzniecību pārcelt uz ārpussavienības reģioniem, mazinot tirgus korekcijas mehānisma efektivitāti. Tā būtu, piemēram, ja tirgotāji nodotos ārpusbiržas gāzes tirdzniecībai, kas ir mazāk pārredzama un mazāk pakļauta regulatīvai kontrolei un palielina briesmas, ka iesaistītās personas nepildīs pienākumus. Tā būtu arī tad, ja tirgotāji, kuriem tirgus korekcijas mehānisms var ierobežot nodrošinājumu, vēlētos nodrošināties citā tiesiskajā telpā un mijieskaita otram pusei tādēļ nāktos līdzsvarot atvasināto instrumentu pozīciju pamatā esošo naudu, lai no jauna atspoguļotu ierobežoto norēķinu cenu, un tas izraisītu drošības rezerves pieprasījumus.
- 41) ACER, Eiropas Centrālajai bankai, EVTI, Gāzes pārvades sistēmu operatoru Eiropas tīklam (ENTSO) un Gāzes koordinācijas grupai, kas izveidota ar Regulu (ES) 2017/1938, jāpalīdz Komisijai uzraudzīt tirgus korekcijas mehānismu.
- 42) Pēc tirgus korekcijas notikuma vai apturēšanas lēmuma vai tirgus un piegādes drošības tendenču dēļ var būt vajadzīgs revidēt 3. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktā izklāstītos tirgus korekcijas mehānisma aktivizēšanas nosacījumus. Tāpēc tādos

apstākļos Padome pēc Komisijas priekšlikuma var pieņemt attiecīgus grozījumus šajā regulā.

- 43) Tirgus korekcijas mehānisms ir nepieciešams un samērīgs, lai sasniegtu mērķi *TTF* koriģēt pārmērīgi augstas gāzes cenas. Visas dalībvalstis skar cenu kāpuma netiešā ietekme, piemēram, enerģijas cenu un inflācijas pieaugums. Deficītam cenu veidošanas sistēmā dažādās dalībvalstīs ir atšķirīga nozīme, jo vienās (piemēram, Viduseiropas dalībvalstīs) cenu pieaugums ir reprezentatīvāks nekā citās (piemēram, nomaļajās dalībvalstīs vai dalībvalstīs ar citām piegādes iespējām). Lai izvairītos no nevienveidīgas rīcības, kas varētu sašķelt integrēto Savienības gāzes tirgu, ir vajadzīga kopīga rīcība solidaritātes garā. Tas ir arī būtiski, gādājot par piegādes drošību Savienībā. Bez tam kopīgi aizsargpasākumi, kas dalībvalstīs bez piegādes alternatīvām var būt vairāk vajadzīgi nekā dalībvalstīs, kurās ir vairāk alternatīvu, nodrošina koordinētu pieeju kā solidaritātes izpausmi enerģētikā. Lai gan dalībvalstīs ļoti atšķiras finansiālais risks un ieguvumi, tirgus korekcijas mehānisms ir solidārs kompromiss, kurā visas dalībvalstis piekrīt veicināt tirgus koriģēšanu un akceptēt vienādus cenu veidošanas ierobežojumus, kaut arī cenu veidošanas mehānisma darbības traucētība un *TTF* cenu finansiālā ietekme uz tautsaimniecību dalībvalstīs atšķiras. Tāpēc tirgus korekcijas mehānisms stiprinātu Savienības solidaritāti, izvairoties no pārmērīgām cenām, kas daudzām dalībvalstīm pat īsu brīdi nav ilgtspējīgas. Ierosinātais pasākums palīdzēs nodrošināt, ka visu dalībvalstu gāzes piegādes uzņēmumi solidaritātes garā var iegādāties gāzi par mērenām cenām.
- 44) Iestājoties ziemas sezonai, nestabilajos un neparedzamajos dabasgāzes tirgus apstākļos kļūst svarīgi nodrošināt, ka tirgus korekcijas mehānismu var piemērot, kolīdz iespējams, ja ir izpildīti nosacījumi tā aktivizēšanai. Šai regulai tādēļ jāstājas spēkā nākamajā dienā pēc publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*,

(1)

IR PIENĒMUSI ŠO REGULU.

I NODAĻA. PRIEKŠMETS UN DEFINĪCIJAS

1. pants

Priekšmets un piemērošanas joma

Šī regula izveido pagaidu tirgus korekcijas mehānismu pret pārmērīgi augstām gāzes cenām, kas nav saistītas ar cenām citās biržās Savienībā.

2. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

- 1) “*TTF* atvasinātais instruments ar tuvāko mēneša termiņu” ir tirdzniecības vietā tirgots Regulas (ES) Nr. 600/2014 2. panta 1. punkta 30) apakšpunktā definēts preču atvasinātais instruments, kura pamats ir darījums “Title Transfer Facility” (*TTF*) virtuālajā tirdzniecības punktā, ko vada “Gasunie Transport Services B.V.”, un kura

derīguma termiņš kādā noteiktā tirdzniecības vietā tirgoto vienmēneša termiņa atvasināto instrumentu vidū ir vistuvākais;

- 2) “atsauces cena” ir dienas vidējā cena no sašķidrinātas dabasgāzes novērtējumu cenas “S&P Global Inc., New York” publicētajos “Daily Spot Mediterranean Marker (MED)” un “Daily Spot Northwest Europe Marker (NWE)” un saskaņā ar Padomes Regulas (ES) [XXXX/2022] 18.–22. pantu *ACER* ikdienējā cenu novērtējuma cenas;
- 3) “tirdzniecības vieta” ir kāda no šīm:
 - a) “regulēts tirgus”, kas definēts Direktīvas 2014/65/ES 4. panta 1. punkta 21) apakšpunktā;
 - b) “daudzpusēja tirdzniecības sistēma”, kas definēta Direktīvas 2014/65/ES 4. panta 1. punkta 22) apakšpunktā;
 - c) “organizēta tirdzniecības sistēma”, kas definēta Direktīvas 2014/65/ES 4. panta 1. punkta 23) apakšpunktā.

II NODAĻA. TIRGUS KOREKCIJAS MEHĀNISMS

3. pants

Tirgus korekcijas mehānisms

- 1) Lai ierobežotu pārmērīgu dabasgāzes cenu uzplūdus, kas nav saistīti ar cenām citās gāzes biržās, no 2023. gada 1. janvāra *TTF* atvasināto instrumentu norēķinu cenai var aktivizēt tirgus korekcijas mehānismu.
- 2) Tirgus korekcijas mehānismu aktivizē, ja ir izpildīti šie nosacījumi (“tirgus korekcijas notikums”):
 - a) *TTF* atvasināto instrumentu ar tuvāko mēneša termiņu norēķinu cena divas nedēļas pārsniedz 275 EUR un
 - b) Eiropas Enerģijas biržas (*EEX*) publicētais *TTF* Eiropas gāzes plūsmas indekss ir par 58 EUR augstāks nekā atsauces cena pēdējās 10 tirdzniecības dienās pirms a) apakšpunktā minētā laika sprīža beigām.
- 3) Ja saskaņā ar 4. panta 1. punktu *ACER* veiktās uzraudzības rezultāts ir konkrētas norādes, ka tirgus korekcijas notikums saskaņā ar 3. panta 2. punkta b) apakšpunktu nav novēršams, Komisija lūdz Eiropas Centrālās bankas (ECB), Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādes (EVTI) un attiecīgā gadījumā gāzes pārvades sistēmu operatoru Eiropas tīkla (*ENTSOG*) un atbilstoši Regulai (ES) 2017/1938 izveidotās Gāzes koordinācijas grupas atzinumu par iespējama tirgus korekcijas notikuma ietekmi uz piegādes drošību, ES iekšējām plūsmām un finanšu stabilitāti, lai Komisija vajadzības gadījumā var ātri atcelt tirgus korekcijas mehānisma aktivizējumu. Atzinumā ņem vērā arī cenu pārmaiņas citās attiecīgās organizētās tirdzniecības vietās, sevišķi Āzijā vai ASV, ko atspoguļo “S&P Global Inc., New York” publicētie “Joint Japan Korea Marker” vai “Henry Hub Gas Price Assessment”.
- 4) Ja no informācijas, ko *ACER* saņēmusi saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1227/2011, Komisijas Īstenošanas regulu (ES) Nr. 1348/2014, Padomes Regulas (ES) [XXXX/2022] 18.–22. pantu vai citādu publiski pieejamu tirgus informāciju, tā konstatē tirgus korekcijas notikumu, tā nekavējoties *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* publicē paziņojumu par to, ka ir tirgus korekcijas notikums (“paziņojums par tirgus korekciju”), un par tirgus korekcijas notikumu informē Komisiju, EVTI un ECB.

- 5) *TTF* atvasināto instrumentu ar tuvāko mēneša termiņu, kuru cenas pārsniedz 275 EUR, pasūtījumus nedrīkst pieņemt no nākamās dienas pēc paziņojuma par tirgus korekciju ("solīšanas limita") publicēšanas.
- 6) Dalībvalstis paziņo Komisijai, kādus pasākumus ir veikušas, lai novērstu gāzes un elektroenerģijas patēriņa pieaugumu, reaģējot uz tirgus korekcijas notikumu, un samazinātu gāzes un elektroenerģijas pieprasījumu, ņemot vērā Padomes Regulas (ES) 2022/1369 3. un 5. pantā noteikto gāzes pieprasījuma samazinājumu par 15 % un Padomes Regulas (ES) 2022/1854 3. un 4. pantā noteiktos pieprasījuma samazinājuma mērķrādītājus. Paziņots tiek ne vēlāk kā divas nedēļas pēc tirgus korekcijas notikuma, ja pa to laiku Komisija nav uz 5. panta 2. punkta pamata pieņēmusi apturēšanas lēmumu.
- 7) Komisija, novērtējusi solīšanas limita ietekmi uz gāzes un elektroenerģijas patēriņu un panākumus Padomes Regulas (ES) 2022/1369 3. un 5. pantā un Padomes Regulas (ES) 2022/1854 3. un 4. pantā noteikto pieprasījuma samazināšanas mērķrādītāju sasniegšanā, var arī ierosināt Padomes Regulu (ES) 2022/1369 pielāgot jaunajiem apstākļiem.
- 8) Tirgus korekcijas notikuma gadījumā Komisija bez liekas kavēšanās lūdz ECB ziņojumu par nejaušu traucējumu risku enerģētikas atvasināto instrumentu tirgu stabilitātei un kārtīgai darbībai.

4. pants

Tirgus korekcijas mehānisma uzraudzīšana un deaktivizēšana

- 1) *ACER* pastāvīgi uzrauga, vai ir izpildīts 3. panta 2. punkta b) apakšpunktā minētais nosacījums, balstoties uz informāciju, ko tā saņem saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1227/2011, Komisijas Īstenošanas regulu (ES) Nr. 1348/2014 un Padomes Regulas (ES) [XXXX/2022] 18.–22. pantu, un informāciju par tirgu. Katras darba dienas beigās ne vēlāk kā plkst. 18.00 pēc Viduseiropas laika *ACER* iesniedz Komisijai uzraudzības rezultātus.
- 2) Ja 10 secīgas tirdzniecības dienas pirms mēneša beigām pēc tirgus korekcijas notikuma vai vēlāk vairs netiek izpildīts 3. panta 2. punkta b) apakšpunktā minētais nosacījums ("deaktivizēšanas notikums"), *ACER* nekavējoties publicē paziņojumu *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* un paziņo Komisijai un EVTI, ka 3. panta 2. punkta b) apakšpunktā minētais nosacījums vairs netiek izpildīts ("deaktivizēšanas paziņojums"). No nākamās dienas pēc deaktivizēšanas paziņojuma publicēšanas vairs nepiemēro 3. panta 4. punktā minēto solīšanas limitu.

5. pants

Tirgus korekcijas mehānisma apturēšana

- 1) EVTI, ECB, *ACER*, Gāzes koordinācijas grupa un *ENTSOG* pastāvīgi uzrauga solīšanas limita ietekmi uz tirgiem un piegādes drošību.
- 2) Uz šīs uzraudzības pamata Komisija jebkurā brīdī ar lēmumu aptur tirgus korekcijas mehānismu, ja rodas nejauši tirgus traucējumi vai acīmredzamas tādu traucējumu briesmas, kas negatīvi ietekmē piegādes drošību, ES iekšējās plūsmas vai finanšu stabilitāti ("apturēšanas lēmums"). Vērtējot Komisija īpaši ņem vērā, vai tirgus korekcijas mehānisma turpmāka aktivitāte:

- a) apdraud Savienības gāzes piegādes drošību, ko par tādu gadījumu uzskata īpaši tad, kad Komisija kādā apgabalā vai Savienībā ir izsludinājusi ārkārtēju stāvokli saskaņā ar Regulas (ES) 2017/1938 12. pantu vai kad tas var novest pie gāzes normēšanas;
 - b) ir laikposmā, kad obligātie pieprasījuma samazināšanas mērķrādītāji saskaņā ar Padomes Regulas (ES) 2022/1369 5. pantu nav sasniegti ES līmenī, negatīvi ietekmē panākumus gāzes ietaupījuma mērķrādītāju īstenošanā atbilstoši Padomes Regulas (ES) 2022/1369 3. pantam vai izraisa vispārēju gāzes patēriņa pieaugumu, pēc datiem par gāzes patēriņu un pieprasījuma samazinājumu, kas saskaņā ar Padomes Regulas (ES) 2022/1369 8. pantu saņemti no dalībvalstīm;
 - c) saskaņā ar *ACER* uzraudzības datiem ES iekšienē aiztur tirgū balstītas gāzes plūsmas;
 - d) pamatojoties uz ziņojumu par EVTI tirgus korekcijas pasākuma aktivizēšanas ietekmi un uz ECB atzinumu, ko šim nolūkam pieprasījusi Komisija, ietekmē enerģijas atvasināto instrumentu tirgu stabilitāti un kārtīgu darbību;
 - e) ņem vērā gāzes tirgus cenas visas Savienības organizētās tirdzniecības vietās un citās attiecīgās organizētās tirdzniecības vietās, kā Āzijā vai ASV, ko atspoguļo “S&P Global Inc., New York” publicētie “Joint Japan Korea Marker” vai “Henry Hub Gas Price Assessment”;
 - f) ietekmē pastāvošo gāzes piegādes līgumu derīgumu, ieskaitot ilgtermiņa gāzes piegādes līgumus.
- 3) Apturēšanas lēmumu pieņem bez liekas kavēšanās un publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*. No nākamās dienas pēc apturēšanas lēmuma publicēšanas un tik ilgi, cik norādīts apturēšanas lēmumā, vairs nepiemēro 3. panta 4. punktā minēto solīšanas limitu.
- 4) *ACER*, ECB, EVTI, Gāzes koordinācijas grupa un *ENTSOG* palīdz Komisijai veikt uzdevumus saskaņā ar 3., 4. un 5. pantu. EVTI ziņojumu un ECB atzinumu saskaņā ar 2. punkta d) apakšpunktu sniedz ne vēlāk kā 48 stundas vai steidzamos gadījumos tajā pašā dienā pēc Komisijas pieprasījuma.
- 5) Tirgus korekcijas mehānismu piemēro tikai tik ilgi, cik ir spēkā šī regula.
- 6) Pēc tirgus korekcijas notikuma vai apturēšanas lēmuma vai tirgus un piegādes drošības tendenču dēļ Padome pēc Komisijas priekšlikuma var nolemt pārskatīt 3. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktā noteiktā tirgus korekcijas mehānisma aktivizēšanas nosacījumus. Pirms tāda priekšlikuma iesniegšanas Komisijai jāapspriežas ar ECB, EVTI, *ACER*, Gāzes koordinācijas grupu, *ENTSOG* un citām attiecīgām ieinteresētām personām.

(1)

III NODAĻA – NOBEIGUMA NOTEIKUMI

6. pants

Stāšanās spēkā un pārskatīšana

Šī regula stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*. To piemēro vienu gadu pēc stāšanās spēkā. Ne vēlāk kā līdz 2023. gada 1. novembrim Komisija šo regulu pārskata, ņemot vērā gāzes piegādes vispārīgo stāvokli

Savienībā, un iesniedz Padomei ziņojumu par galvenajiem pārskates konstatējumiem. Uz minētā ziņojuma pamata Komisija var ierosināt pagarināt šīs regulas darbības laiku.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama dalībvalstīs saskaņā ar Līgumiem.
Strasbūrā,

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*

TIESĪBU AKTA PRIEKŠLIKUMA FINANŠU PĀRSKATS

1. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS KONTEKSTS

1.1. Priekšlikuma/iniciatīvas nosaukums

1.2. Attiecīgā rīcībpolitikas joma

1.3. Priekšlikums/iniciatīva attiecas uz:

1.4. Mērķi

1.4.1. Vispārīgie mērķi

1.4.2. Konkrētie mērķi

1.4.3. Paredzami rezultāti un ietekme

1.4.4. Snieguma rādītāji

1.5. Priekšlikuma/iniciatīvas pamatojums

1.5.1. Īstermiņā vai ilgtermiņā izpildāmās vajadzības, tostarp sīki izstrādāts iniciatīvas izvēršanas grafiks

1.5.2. Savienības iesaistīšanās pievienotā vērtība (tās pamatā var būt dažādi faktori, piemēram, koordinēšanas radītie ieguvumi, juridiskā noteiktība, lielāka rezultativitāte vai komplementaritāte). Šā punkta izpratnē "Savienības iesaistīšanās pievienotā vērtība" ir vērtība, kas veidojas Savienības iesaistīšanās rezultātā un kas papildina vērtību, kura veidotos, ja dalībvalstis rīkotos atsevišķi.

1.5.3. Līdzīgas līdzšinējās pieredzes rezultātā gūtās atziņas

1.5.4. Saderība ar daudzgadu finanšu shēmu un iespējamā sinerģija ar citiem atbilstošiem instrumentiem

1.5.5. Dažādo pieejamo finansēšanas iespēju, tostarp pārdales iespējas, novērtējums

1.6. Priekšlikuma/iniciatīvas ilgums un finansiālā ietekme

1.7. Paredzētie pārvaldības veidi

2. PĀRVALDĪBAS PASĀKUMI

2.1. Pārraudzības un ziņošanas noteikumi

2.2. Pārvaldības un kontroles sistēma

2.2.1. Ierosināto pārvaldības veidu, finansējuma apgūšanas mehānismu, maksāšanas kārtības un kontroles stratēģijas pamatojums

2.2.2. Informācija par apzinātajiem riskiem un risku mazināšanai izveidoto iekšējās kontroles sistēmu

2.2.3. Kontroles izmaksefektivitātes (kontroles izmaksu attiecība pret attiecīgo pārvaldīto līdzekļu vērtību) aplēse un pamatojums un gaidāmā kļūdu riska līmeņa novērtējums (maksājumu izdarīšanas brīdī un slēgšanas brīdī)

2.3. Krāpšanas un pārkāpumu novēršanas pasākumi

3. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS APLĒSTĀ FINANSIĀLĀ IETEKME

3.1. Attiecīgās daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorijas un budžeta izdevumu pozīcijas

3.2. Priekšlikuma aplēstā finansiālā ietekme uz apropriācijām

3.2.1. Kopsavilkums par aplēsto ietekmi uz darbības apropriācijām

3.2.2. Aplēstais iznākums, ko dos finansējums no darbības apropriācijām

3.2.3. Kopsavilkums par aplēsto ietekmi uz administratīvajām apropriācijām

3.2.4. Saderība ar pašreizējo daudzgadu finanšu shēmu

3.2.5. Trešo personu iemaksas

3.3. Aplēstā ietekme uz ieņēmumiem

TIESĪBU AKTA PRIEKŠLIKUMA FINANŠU PĀRSKATS

1. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS KONTEKSTS

1.1. Priekšlikums Padomes regulai, ar ko izveido tirgus korekcijas mehānismu iedzīvotāju un ekonomikas aizsardzībai pret pārmērīgi augstām cenām

1.2. Attiecīgā politikas joma

Politikas joma: enerģētika

Darbība: tirgus korekcijas mehānisma izveide

1.3. Priekšlikums/iniciatīva attiecas uz:

x jaunu darbību

☐ jaunu darbību, pamatojoties uz izmēģinājuma projektu/sagatavošanas darbību¹⁰

☐ esošas darbības pagarināšanu

☐ vienas vai vairāku darbību apvienošanu vai pārorientēšanu uz citu/jaunu darbību

1.4. Mērķi

1.4.1. Vispārīgie mērķi

Tirgus korekcijas mehānisms

Title Transfer Facility (TTF) ir virtuāla cenu noteikšanas vieta Nīderlandē, kas augstās likviditātes dēļ bieži vien kalpo cenu atsaucei Eiropas gāzes tirgū, ietekmējot līgumus un riska ierobežošanas operācijas visā ES. Tomēr *TTF* pirmām kārtām ir indekss fizisko cauruļvadu gāzes ievadei Nīderlandes tīklā, kas galvenokārt darbojas kā Eiropas ziemeļrietumu daļas mezgls. Pašlaik tirdzniecība *TTF* notiek par augstāku cenu nekā lielākajā daļā ES tirdzniecības mezglu, un tas galvenokārt atspoguļo nepietiekamās piegādes no Krievijas un reģiona infrastruktūras nepietiekamo caurlaides spēju.

Tas, ka *TTF* tiek izmantots par cenu atsauci un pamatu gāzes līgumu riska ierobežošanai dažādos ES mezglos, liecina par tā nozīmīgumu dabasgāzes cenas noteikšanā ES.

Kā galējais līdzeklis šā ārkārtas priekšlikuma mērķis ir novērst situācijas, kad veidojas pārmērīgas dabasgāzes cenas, tālab nosakot maksimālo dinamisko cenu, par kādu *TTF* nākamā mēneša darījumu tirgos var notikt darījumi ar dabasgāzi saskaņā ar īpašiem nosacījumiem. Šis ierobežojums tiks piemērots konkrētu tirgus notikumu gadījumā, un tam būs nepieciešama pastāvīga uzraudzība ne tikai reizi mēnesī, lai pārlicinātos, vai korekcijas mehānisms būtu jā saglabā, bet arī sistemātiskāka uzraudzība, lai nodrošinātu, ka netiek radīta nepamatota ietekme uz dažādiem aspektiem, sākot no piegādes drošības līdz neparedzētiem tirgus traucējumiem, negatīvi ietekmējot piegādes drošību un ES iekšējās plūsmas, un tādā gadījumā korekcijas mehānisms ir nekavējoties jā aptur.

¹⁰

Kā paredzēts Finanšu regulas 58. panta 2. punkta a) vai b) apakšpunktā.

1.4.2. Konkrētais mērķis

Izveidot tirgus korekcijas mehānismu, lai novērstu pārmērīgu TTF nākamā mēneša līmeni, kas neatspoguļo SDG cenas.

1.4.3. Paredzamie rezultāti un ietekme

Norādīt, kāda ir priekšlikuma/iniciatīvas iecerētā ietekme uz labuma guvējiem/mērķgrupām.

Priekšlikums veicinās likvidāko atvasināto instrumentu tirgus optimālu darbību ES, izvairoties no NWE infrastruktūras nepietiekamās caurlaides spējas radītajām pārmērīgi augstajām cenām un to nepamatotas ietekmes uz gāzes cenām visā ES.

1.4.4. Snieguma rādītāji

Norādīt, pēc kādiem rādītājiem seko līdzī progresam un sasniegumiem.

Ekspertu grupas izveide, kuras uzdevums ir uzraudzīt tirgus norises, kuru rezultātā tiks iedarbināts tirgus korekcijas mehānisms.

1.5. Priekšlikuma/iniciatīvas pamatojums

1.5.1. Īstermiņā vai ilgtermiņā izpildāmās vajadzības, tostarp sīki izstrādāts iniciatīvas izvērtēšanas grafiks

Nemot vērā enerģētikas krīzes apjomu un tās sociālās, ekonomiskās un finansiālās ietekmes mērogu, Komisija uzskata, ka ir lietderīgi pieņemt regulu, kurai ir vispārējs tvērums un kura ir tieši un tūlītēji piemērojama. Rezultātā tiktu izveidots ātrs, vienots un Savienības mēroga sadarbības mehānisms.

1.5.2. Savienības iesaistīšanās pievienotā vērtība (tās pamatā var būt dažādi faktori, piemēram, koordinēšanas radītie ieguvumi, juridiskā noteiktība, lielāka rezultativitāte vai komplementaritāte). Šā punkta izpratnē "Savienības iesaistīšanās pievienotā vērtība" ir vērtība, kas veidojas Savienības iesaistīšanās rezultātā un kas papildina vērtību, kura veidotos, ja dalībvalstis rīkotos atsevišķi.

Šim priekšlikumam būtu jāpalīdz diskutēt par TTF nākotnes līgumu līmeņiem, risinot un līdz minimumam samazinot cenu lēcienus, piemēram, tādos, kas notika 2022. gada augustā, vienlaikus saglabājot ES pievilcīgumu LNG kravām.

1.5.3. Līdzīgas līdzšinējās pieredzes rezultātā gūtās atziņas

Tirgus korekcijas mehānisms būtu vēl nepieredzēta ieviešana Eiropas liberalizētajā un integrētajā gāzes tirgū un/vai preču finanšu tirgos. Nezināmās ietekmes dēļ ir iekļauts stingrs nosacījumu un drošības faktoru kopums, kā arī stingras uzraudzības prasības.

1.5.4. Saderība ar daudzgadu finanšu shēmu un iespējamā sinerģija ar citiem atbilstošiem instrumentiem

Darbības apropriācijas nav vajadzīgas.

1.5.5. Dažādo pieejamo finansēšanas iespēju, tostarp pārdales iespējas, novērtējums

Šajā posmā nav apsvērta vajadzība pēc atšķirīgas pieejas.

Šo jauno uzdevumu veikšanai Komisijā (ENER ĢD) ir vajadzīgi papildu cilvēkresursi ar augsta līmeņa zināšanām. Tomēr saskaņā ar pašreizējo DFS Komisijai ir jādarbības stabila personāla komplektēšanas kontekstā, un tādējādi, cik vien iespējams, būs jāapsver amatu pārdale ģenerāldirektorāta ietvaros un starp

Komisijas dienestiem. Atsevišķs tiesību akta finanšu pārskats paredz papildu darbiniekus Eiropas Energoregulatoru sadarbības aģentūrai (*ACER*).

1.6. Priekšlikuma/iniciatīvas ilgums un finansiālā ietekme

X ☐ ierobežots ilgums

- X ☐ spēkā no 2023. gada, kamēr vien turpinās enerģētikas krīze
- ☐ Finansiālā ietekme uz saistību apropriācijām - no GGGG. līdz GGGG. gadam, uz maksājumu apropriācijām - no GGGG. līdz GGGG. gadam.

☐ beztermiņa

- Īstenošana ar uzsākšanas periodu no GGGG. līdz GGGG. gadam,
- pēc kura turpinās normāla darbība.

1.7. Paredzētie pārvaldības veidi¹¹

X ☐ Komisijas īstenota tieša pārvaldība

- X ☐ ko veic tās struktūrvienības, tostarp personāls Savienības delegācijās;
- ☐ ko veic izpildaģentūras.

☐ Dalīta pārvaldība kopā ar dalībvalstīm

☐ Netieša pārvaldība, kurā budžeta izpildes uzdevumi uzticēti:

- ☐ trešām valstīm vai to izraudzītām struktūrām;
- ☐ starptautiskām organizācijām un to aģentūrām (precizēt);
- ☐ EIB un Eiropas Investīciju fondam;
- ☐ Finanšu regulas 70. un 71. pantā minētajām struktūrām;
- ☐ publisko tiesību subjektiem;
- ☐ privāttiesību subjektiem, kas veic sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju uzdevumus, tādā mērā, kādā tiem ir pienācīgas finanšu garantijas;
- ☐ dalībvalstu privāttiesību subjektiem, kuriem ir uzticēta publiskā un privātā sektora partnerības īstenošana un ir pienācīgas finanšu garantijas;
- ☐ personām, kurām, ievērojot Līguma par Eiropas Savienību V sadaļu, uzticēts īstenot konkrētas KĀDP darbības un kuras ir noteiktas attiecīgajā pamataktā.
- *Ja norādīti vairāki pārvaldības veidi, sniedziet papildu informāciju iedaļā "Piezīmes".*

Piezīmes

Uzraudzība jāveic Komisijas dienestiem ar Eiropas Energoregulatoru sadarbības aģentūras (ACER) atbalstu.
--

¹¹ Sīkāku informāciju par pārvaldības veidiem un atsauces uz Finanšu regulu skatīt *BudgWeb* tīmekļa vietnē: <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>.

2. PĀRVALDĪBAS PASĀKUMI

2.1. Pārraudzības un ziņošanas noteikumi

Norādīt biežumu un nosacījumus.

ENER ĢD tieši īstenotie uzdevumi (tostarp ziņošana par rezultātiem, izmantojot Enerģētikas ĢD un ACER gada darbības pārskatu), tiks veikti saskaņā ar ikgadējo plānošanas un uzraudzības ciklu, kas ieviests Komisijā.

Turklāt mehānisma darbība tiks uzraudzīta saskaņā ar priekšlikuma 4. pantu.

Priekšlikuma 5.c pantā ir iekļautas arī īpašas ziņošanas prasības.

2.2. Pārvaldības un kontroles sistēma

2.2.1. *Ierosināto pārvaldības veidu, finansējuma apgūšanas mehānismu, maksāšanas kārtības un kontroles stratēģijas pamatojums*

Komisija ar Eiropas Energoģeneratoru sadarbības aģentūras (ACER) atbalstu veiks tirgus uzraudzības mehānisma aktivizēšanu un uzraudzību, ko nevar deleģēt ar šādiem uzdevumiem saistītā atbildības līmeņa dēļ.

2.2.2. *Informācija par apzinātajiem riskiem un risku mazināšanai izveidoto iekšējās kontroles sistēmu*

Attiecībā uz to uzdevumu īstenošanu, kas saistīti ar mehānisma iedarbināšanu un uzraudzību, konstatētie riski ir saistīti ar nepietiekamo cilvēkresursu skaitu un zināšanu līmeni, kas nepieciešams šo galveno uzdevumu veikšanai Komisijā. enerģētikas speciālistu konkursa EPSO/AD/401/22 rezultātā izveidotais laureātu saraksts palīdzēs pieņemt darbā Komisijā vajadzīgos ekspertus.

2.2.3. *Kontroles izmaksefektivitātes (kontroles izmaksu attiecība pret attiecīgo pārvaldīto līdzekļu vērtību) aplēse un pamatojums un gaidāmā kļūdu riska līmeņa novērtējums (maksājumu izdarīšanas brīdī un slēgšanas brīdī)*

ENER ĢD savā gada darbības pārskatā katru gadu ziņo par savu darbību kontroles izmaksām. Iepirkuma darbību riska profils un kontroles izmaksas atbilst prasībām.

Uzdevumi, kas uzticēti saistībā ar mehānisma izveidi, ko veic ENER ĢD, neradīs papildu kontroles vai izmaiņas kontroles izmaksu attiecībā.

2.3. Krāpšanas un pārkāpumu novēršanas pasākumi

Norādīt esošos vai plānotos novēršanas pasākumus un citus pretpasākumus, piemēram, krāpšanas apkarošanas stratēģijā iekļautos pasākumus.

ENER ĢD 2020. gadā pieņēma pārskatītu krāpšanas apkarošanas stratēģiju. ENER ĢD krāpšanas apkarošanas stratēģijas pamatā ir Komisijas stratēģija krāpšanas apkarošanai, īpašs riska novērtējums, kas veikts iekšēji, lai noteiktu pret krāpšanu visneaizsargātākās jomas, un jau ieviestie kontroles pasākumi un darbības, kas vajadzīgas, lai uzlabotu ENER ĢD spēju nepieļaut, atklāt un novērst krāpšanas gadījumus.

Publiskajam iepirkumam piemērojamie līguma noteikumi nodrošina, ka Komisijas dienesti, tostarp OLAF, var veikt revīzijas un pārbaudes uz vietas, izmantojot OLAF ieteiktos standarta noteikumus.

3. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS APLĒSTĀ FINANSIĀLĀ IETEKME

3.1. Attiecīgās daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorijas un budžeta izdevumu pozīcijas

- Esošās budžeta pozīcijas

Sarindotas pa daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorijām un budžeta pozīcijām

Daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorija	Budžeta pozīcija	Izdevumu veids	Iemaksas			
	Nr.	Dif./nedif. 12	no EBTA valstīm ¹³	no kandidātvalstīm ¹⁴	no trešām valstīm	Finanšu regulas 21. panta 2. punkta b) apakšpunkta nozīmē
01	02 20 04 02	Dif.	NĒ	NĒ	NĒ	NĒ

- Jaunveidojamās budžeta pozīcijas

Sarindotas pa daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorijām un budžeta pozīcijām

Daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorija	Budžeta pozīcija	Izdevumu veids	Iemaksas			
	Nr.	Dif./nedif.	no EBTA valstīm	no kandidātvalstīm	no trešām valstīm	Finanšu regulas 21. panta 2. punkta b) apakšpunkta nozīmē
	[XX.YY.YY.YY]		JĀ/NĒ	JĀ/NĒ	JĀ/NĒ	JĀ/NĒ

¹² Dif. – diferencētās apropriācijas, nedif. – nediferencētās apropriācijas.

¹³ EBTA – Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācija.

¹⁴ Kandidātvalstis un attiecīgā gadījumā potenciālās kandidātvalstis no Rietumbalkāniem.

3.2. Priekšlikuma aplēstā finansiālā ietekme uz apropriācijām

3.2.1. Kopsavilkums par aplēsto ietekmi uz darbības apropriācijām

- ☒ Priekšlikumam/iniciatīvai nav vajadzīgas darbības apropriācijas
- ☐ Priekšlikumam/iniciatīvai ir vajadzīgas šādas darbības apropriācijas:

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Daudz gadu finanšu shēmas izdevumu kategorija	1	Vienotais tirgus, inovācija un digitalizācija
--	---	---

ENER ĢD			2022. gads	2023. gads	2024. gads	2025. gads	Norādīt tik gadu, cik nepieciešams ietekmes ilguma atspoguļošanai (sk. 1.6. punktu)			KOPĀ
•Darbības apropriācijas										
Budžeta pozīcija ¹⁵ 02 20 04 02	Saistības	(1a)								
	Maksājumi	(2a)								
Budžeta pozīcija	Saistības	(1b)								
	Maksājumi	(2b)								
Administratīvās apropriācijas, kas tiek finansētas no konkrētu programmu piešķirumiem ¹⁶										
Budžeta pozīcija		(3)								
KOPĀ ENER ĢD apropriācijas	Saistības	=1a+1b +3								
	Maksājumi	=2a+2b +3								

¹⁵ Saskaņā ar oficiālo budžeta nomenklatūru.

¹⁶ Tehniskais un/vai administratīvais atbalsts un ES programmu un/vai darbību īstenošanas atbalsta izdevumi (kādreizējās BA pozīcijas), netiešā pētniecība, tiešā pētniecība.

• KOPĀ darbības apropriācijas	Saistības	(4)								
	Maksājumi	(5)								
• KOPĀ administratīvās apropriācijas, kas tiek finansētas no konkrētu programmu piešķirumiem		(6)								
KOPĀ daudzgadu finanšu shēmas 1. IZDEVUMU KATEGORIJAS apropriācijas	Saistības	=4+ 6								
	Maksājumi	=5+ 6								

Ja priekšlikums/iniciatīva ietekmē vairāk nekā vienu darbības izdevumu kategoriju, atkārtot iepriekš minēto iedaļu:

• KOPĀ darbības apropriācijas (visas darbības izdevumu kategorijas)	Saistības	(4)								
	Maksājumi	(5)								
KOPĀ administratīvās apropriācijas, kas tiek finansētas no konkrētu programmu piešķirumiem (visas darbības izdevumu kategorijas)		(6)								
KOPĀ daudzgadu finanšu shēmas 1.–6. IZDEVUMU KATEGORIJAS apropriācijas (atsauces summa)	Saistības	=4+ 6								
	Maksājumi	=5+ 6								

Daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorija	7	“Administratīvie izdevumi”
---	----------	----------------------------

Šī iedaļa būtu jāaizpilda, izmantojot administratīva rakstura budžeta datu izklājlapu, kas vispirms jānoformē [tiesību akta finanšu pārskata pielikumā](#) (iekšējo noteikumu V pielikums), kurš starpdienestu konsultāciju vajadzībām tiek augšupielādēts sistēmā DECIDE.

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

		N gads 2023.	N+1 gads 2024.	N+2 gads 2025.	N+3 gads 2026.	N+4 gads 2027.			KOPĀ
ENER ĢD									
• Cilvēkresursi		0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4,710000
• Citi administratīvie izdevumi									
KOPĀ ENER ĢD	Aropriācijas	0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4,710000

KOPĀ daudzgadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS apropriācijas	(Saistību summa maksājumu summa) =	0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4,710000
--	---------------------------------------	-------	-------	-------	-------	-------	--	--	-----------------

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

		N¹⁷ gads	N+1 gads	N+2 gads	N+3 gads	Norādīt tik gadu, cik nepieciešams ietekmes ilguma atpoguļošanai (sk. 1.6. punktu)			KOPĀ
KOPĀ daudzgadu finanšu shēmas	Saistības	0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4,710000

¹⁷ N gads ir gads, kurā priekšlikumu/iniciatīvu sāk īstenot. Aizstājiet “N” ar paredzēto pirmo īstenošanas gadu (piemēram, 2021.). Tas pats attiecas uz turpmākajiem gadiem.

1.-7. IZDEVUMU KATEGORIJAS apropriācijas	Maksājumi	0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4,710000
---	-----------	-------	-------	-------	-------	-------	--	--	-----------------

3.2.2. *Aplēstais iznākums, ko dos finansējums no darbības apropriācijām*

Saistību apropriācijas miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Norādīt mērķus un iznākumus ↓			N gads		N+1 gads		N+2 gads		N+3 gads		Norādīt tik gadu, cik nepieciešams ietekmes ilguma atspoguļošanai (sk. 1.6. punktu)						KOPĀ	
	IZNĀKUMI																	
	Veids 18	Vidējā s izmak sas	Daudzums	Izmak sas	Daudzums	Izmak sas	Daudzums	Izmak sas	Daudzums	Izmak sas	Daudzums	Izma ksas	Daudzums	Izmak sas	Daudzums	Izmak sas	Kopēj ais daudz ums	Kopējās izmaksas
KONKRĒTAIS MĒRĶIS Nr. 1 ¹⁹ ...																		
- Iznākums																		
- Iznākums																		
- Iznākums																		
Starpsumma – konkrētais mērķis Nr. 1																		
KONKRĒTAIS MĒRĶIS Nr. 2 ...																		
- Iznākums																		
Starpsumma – konkrētais mērķis Nr. 2																		

¹⁸ Iznākumi ir attiecīgie produkti vai pakalpojumi (piemēram, finansēto studentu apmaiņu skaits, uzbūvēto ceļu garums kilometros utt.).

¹⁹ Kā aprakstīts 1.4.2. punktā. “Konkrētie mērķi...”

KOPSUMMAS																
-----------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3.2.3. Kopsavilkums par aplēsto ietekmi uz administratīvajām apropriācijām

- ☐ Priekšlikumam/iniciatīvai nav vajadzīgas administratīvās apropriācijas
- ☒ Priekšlikumam/iniciatīvai ir vajadzīgas šādas administratīvās apropriācijas:

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

	N ²⁰ gads 2023.	N+1 gads 2024.	N+2 gads 2025.	N+3 gads 2026.	N+4 gads 2027.	KOPĀ
--	----------------------------------	----------------------	----------------------	----------------------	-------------------	------

Daudzgažu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJA								
Cilvēkresursi	0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4,710000
Citi administratīvie izdevumi								
Starpsumma – daudzgažu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJA	0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4,710000

Ārpus daudzgažu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS ²¹								
Cilvēkresursi	0	0	0	0	0			
Pārējie administratīvie izdevumi	0	0	0	0	0			
Starpsumma – ārpus daudzgažu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS	0	0	0	0	0			

KOPĀ	0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4,710000
-------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--	--	-----------------

Vajadzīgās cilvēkresursu un citu administratīvu izdevumu apropriācijas tiks nodrošinātas no ĢD apropriācijām, kas jau ir piešķirtas darbības pārvaldībai un/vai ir pārdalītas attiecīgajā ĢD, vajadzības gadījumā izmantojot arī vadošajam ĢD gada budžeta sadales procedūrā piešķirtus papildu resursus un ņemot vērā budžeta ierobežojumus.

²⁰ N gads ir gads, kurā priekšlikumu/iniciatīvu sāk īstenot. Aizstājiet "N" ar paredzēto pirmo īstenošanas gadu (piemēram, 2021.). Tas pats attiecas uz turpmākajiem gadiem.

²¹ Tehniskais un/vai administratīvais atbalsts un ES programmu un/vai darbību īstenošanas atbalsta izdevumi (kādreizējās BA pozīcijas), netiešā pētniecība, tiešā pētniecība.

3.2.3.1. Aplēstās cilvēkresursu vajadzības

- ☐ Priekšlikumam/iniciatīvai nav vajadzīgi cilvēkresursi
- ☒ Priekšlikumam/iniciatīvai ir vajadzīgi šādi cilvēkresursi:

Aplēse izsakāma ar pilnslodzes ekvivalentu

	N gads 2023.	N+1 gads 2024.	N+2 gads 2025.	N+3 gads 2026.	N+4 gads 2027.		
• Štatu sarakstā ietvertās amata vietas (ierēdņi un pagaidu darbinieki)							
20 01 02 01 (Galvenā mītne un Komisijas pārstāvniecības)	6	6	6	6	6		
20 01 02 03 (Delegācijas)							
01 01 01 01 (Netiešā pētniecība)							
01 01 01 11 (Tiešā pētniecība)							
Citas budžeta pozīcijas (norādīt)							
• Ārštata darbinieki (izsakot ar pilnslodzes ekvivalentu FTE) ²²							
20 02 01 (AC, END, INT, ko finansē no vispārīgajām apropriācijām)							
20 02 03 (AC, AL, END, INT un JED delegācijās)							
XX 01 xx yy zz ²³	- galvenajā mītnē						
	- delegācijās						
01 01 01 02 (AC, END, INT - netiešā pētniecība)							
01 01 01 12 (AC, END, INT - tiešā pētniecība)							
Citas budžeta pozīcijas (norādīt)							
KOPĀ	6	6	6	6	6		

XX ir attiecīgā politikas joma vai budžeta sadaļa.

Nepieciešamie cilvēkresursi tiks nodrošināti, izmantojot attiecīgā ĢD darbiniekus, kuri jau ir iesaistīti konkrētās darbības pārvaldībā un/vai ir pārgrupēti attiecīgajā ĢD, vajadzības gadījumā izmantojot arī vadošajam ĢD gada budžeta sadales procedūrā piešķirtos papildu resursus un ņemot vērā budžeta ierobežojumus.

Veicamo uzdevumu apraksts:

Ierēdņi un pagaidu darbinieki	Šis unikālais mehānisms ietver ciešas uzraudzības uzdevumus, tostarp attiecībā uz preču tirgu darbību un piegādes drošību, kas pašlaik nav daļa no Komisijas uzdevuma. Ņemot vērā atbildības līmeni, kas saistīts ar šādu uzdevumu, un ārkārtīgi negatīvo ietekmi, kas var rasties, ja šis uzdevums netiek pienācīgi pildīts, Komisijas reputācijai ir ārkārtīgi svarīgi, lai netiktu radīti riski, kas varētu apdraudēt tā izpildi. Šo uzdevumu veikšanai ENER ĢD pieņems darbā sešus ekonomikas analītiķus ar pieredzi enerģētikas jomā un izmantos laureātu sarakstu, kas izveidots enerģētikas speciālistu konkursa EPSO/AD/401/22 rezultātā.
Ārštata darbinieki	n.a.

²² AC – līgumdarbinieki, AL – vietējie darbinieki, END – valstu norīkotie eksperti, INT – aģentūru darbinieki, JED – jaunākie eksperti delegācijās.

²³ Ārštata darbiniekiem paredzēto maksimālo summu finansē no darbības apropriācijām (kādreizējām BA pozīcijām).

3.2.4. Saderība ar pašreizējo daudzgadu finanšu shēmu

Priekšlikums/iniciatīva:

- X pilnībā pietiek ar līdzekļu pārvietošanu daudzgadu finanšu shēmas (DFS) attiecīgajā izdevumu kategorijā

Aprakstiet, kas jāpārplāno, norādot attiecīgās budžeta pozīcijas un summas. Lielas pārplānošanas gadījumā sniedziet *Excel* tabulu.

- ☐ jāizmanto no DFS attiecīgās izdevumu kategorijas nepiešķirtās rezerves un/vai īpašie instrumenti, kas noteikti DFS regulā

Paskaidrojiet, kas jādara, norādot attiecīgās izdevumu kategorijas un budžeta pozīcijas, atbilstošās summas un instrumentus, kurus ierosināts izmantot.

- ☐ jāpārskata DFS

Paskaidrojiet, kas jādara, norādot attiecīgās izdevumu kategorijas, budžeta pozīcijas un atbilstošās summas.

3.2.5. Trešo personu iemaksas

Priekšlikums/iniciatīva:

- ☐ neparedz trešo personu līdzfinansējumu
- ☐ paredz trešo personu sniegtu līdzfinansējumu atbilstoši šādai aplēsei:

Aropriācijas miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

	N gads ²⁴	N+1 gads	N+2 gads	N+3 gads	Norādīt tik gadu, cik nepieciešams ietekmes ilguma atspoguļošanai (sk. 1.6. punktu)			Kopā
Norādīt līdzfinansētāju struktūru								
KOPĀ līdzfinansētās apropriācijas								

²⁴

N gads ir gads, kurā priekšlikumu/iniciatīvu sāk īstenot. Aizstājiet "N" ar paredzēto pirmo īstenošanas gadu (piemēram, 2021.). Tas pats attiecas uz turpmākajiem gadiem.

3.3. Aplēstā ietekme uz ieņēmumiem

- X Priekšlikums/iniciatīva finansiāli neietekmē ieņēmumus.
- ☐ Priekšlikums/iniciatīva finansiāli ietekmē:
 - ☐ pašu resursus
 - ☐ citus ieņēmumus
 - Atzīmējiet, ja ieņēmumi ir piešķirti izdevumu pozīcijām ☐

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Budžeta pozīcija:	ieņēmumu	Kārtējā finanšu gadā pieejamās apropriācijas	Priekšlikuma/iniciatīvas ietekme ²⁵						
			N gads	N+1 gads	N+2 gads	N+3 gads	Norādīt tik gadu, cik nepieciešams ietekmes ilguma atspoguļošanai (sk. 1.6. punktu)		
.....pants									

Attiecībā uz piešķirtajiem ieņēmumiem norādīt attiecīgās budžeta izdevumu pozīcijas.

--

Citas piezīmes (piemēram, metode/formula, ko izmanto, lai aprēķinātu ietekmi uz ieņēmumiem, vai jebkura cita informācija).

--

²⁵ Norādītajām tradicionālo pašu resursu (muitas nodokļi, cukura nodevas) summām jābūt neto summām, t. i., bruto summām, no kurām atskaitītas iekasēšanas izmaksas 20 % apmērā.

PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS KONTEKSTS

1.1. Priekšlikuma/iniciatīvas nosaukums

1.2. Attiecīgā rīcībpolitikas joma

1.3. Priekšlikums/iniciatīva attiecas uz:

1.4. Mērķi

1.4.1. Vispārīgie mērķi

1.4.2. Konkrētie mērķi

1.4.3. Paredzamie rezultāti un ietekme

1.4.4. Snieguma rādītāji

1.5. Priekšlikuma/iniciatīvas pamatojums

1.5.1. Īstermiņā vai ilgtermiņā izpildāmās vajadzības, tostarp sīki izstrādāts iniciatīvas izvērtēšanas grafiks

1.5.2. Savienības iesaistīšanās pievienotā vērtība (tās pamatā var būt dažādi faktori, piemēram, koordinēšanas radītie ieguvumi, juridiskā noteiktība, lielāka rezultativitāte vai komplementaritāte). Šā punkta izpratnē “Savienības iesaistīšanās pievienotā vērtība” ir vērtība, kas veidojas Savienības iesaistīšanās rezultātā un kas papildina vērtību, kura veidotos, ja dalībvalstis rīkotos atsevišķi.

1.5.3. Līdzīgas līdzšinējās pieredzes rezultātā gūtās atziņas

1.5.4. Saderība ar daudzgadu finanšu shēmu un iespējamā sinerģija ar citiem atbilstošiem instrumentiem

1.5.5. Dažādo pieejamo finansēšanas iespēju, tostarp pārdales iespējas, novērtējums

1.6. Priekšlikuma/iniciatīvas ilgums un finansiālā ietekme

1.7. Paredzētie pārvaldības veidi

2. PĀRVALDĪBAS PASĀKUMI

2.1. Pārraudzības un ziņošanas noteikumi

2.2. Pārvaldības un kontroles sistēma

2.2.1. Ierosināto pārvaldības veidu, finansējuma apgušanas mehānismu, maksāšanas kārtības un kontroles stratēģijas pamatojums

2.2.2. Informācija par apzinātajiem riskiem un risku mazināšanai izveidoto iekšējās kontroles sistēmu

2.2.3. Kontroles izmaksefektivitātes (kontroles izmaksu attiecība pret attiecīgo pārvaldīto līdzekļu vērtību) aplēse un pamatojums un gaidāmā kļūdu riska līmeņa novērtējums (maksājumu izdarīšanas brīdī un slēgšanas brīdī)

2.3. Krāpšanas un pārkāpumu novēršanas pasākumi

3. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS APLĒSTĀ FINANSIĀLĀ IETEKME

3.1. Attiecīgās daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorijas un budžeta izdevumu pozīcijas

3.2. Priekšlikuma aplēstā finansiālā ietekme uz apropriācijām

3.2.1. Kopsavilkums par aplēsto ietekmi uz darbības apropriācijām

3.2.2. Aplēstais iznākums, ko dos finansējums no darbības apropriācijām

3.2.3. Kopsavilkums par aplēsto ietekmi uz administratīvajām apropriācijām

3.2.4. Saderība ar pašreizējo daudzgadu finanšu shēmu

3.2.5. Trešo personu iemaksas

3.3. Aplēstā ietekme uz ieņēmumiem

TIESĪBU AKTA PRIEKŠLIKUMA FINANŠU PĀRSKATS — AGENTŪRAS

1. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS KONTEKSTS

1.1. Priekšlikuma/iniciatīvas nosaukums

1.2. Priekšlikums Padomes regulai, ar ko izveido tirgus korekcijas mehānismu iedzīvotāju un ekonomikas aizsardzībai pret pārmērīgi augstām cenām Attiecīgā(-s) politikas joma (-s)

Politikas joma: Enerģētika

Darbība: Tirgus korekcijas mehānisma izveide

1.3. Priekšlikums attiecas uz

☒ jaunu darbību

☐ jaunu darbību, pamatojoties uz izmēģinājuma projektu/sagatavošanas darbību²⁶

☐ esošas darbības pagarināšanu

☐ vienas vai vairāku darbību apvienošanu, veidojot citu/jaunu darbību

1.4. Mērķi

1.4.1. Vispārīgie mērķi

Tirgus korekcijas mehānisms

Title Transfer Facility (TTF) ir virtuāla cenu noteikšanas vieta Nīderlandē, kas augstās likviditātes dēļ bieži vien kalpo cenu atsaucei Eiropas gāzes tirgū, ietekmējot līgumus un riska ierobežošanas operācijas visā ES. Tomēr *TTF* pirmām kārtām ir indekss fizisko cauruļvadu gāzes ievadei Nīderlandes tīklā, kas galvenokārt darbojas kā Eiropas ziemeļrietumu daļas mezgls. Pašlaik tirdzniecība *TTF* notiek par augstāku cenu nekā lielākajā daļā ES tirdzniecības mezglu, un tas galvenokārt atspoguļo nepietiekamās piegādes no Krievijas un reģiona infrastruktūras nepietiekamo caurlaides spēju.

Tas, ka *TTF* tiek izmantots par cenu atsauci un pamatu gāzes līgumu riska ierobežošanai dažādos ES mezglos, liecina par tā nozīmīgumu dabasgāzes cenas noteikšanā ES.

Kā galējais līdzeklis šā ārkārtas priekšlikuma mērķis ir novērst situācijas, kad veidojas pārmērīgas dabasgāzes cenas, pilnvarojot noteikt maksimālo dinamisko cenu, par kādu *TTF* nākamā mēneša tirgos var notikt darījumi ar dabasgāzi saskaņā ar īpašiem nosacījumiem. Šis ierobežojums tiks piemērots konkrētu tirgus notikumu gadījumā, un tam būs nepieciešama pastāvīga uzraudzība ne tikai reizi mēnesī, lai pārlicinātos, vai korekcijas mehānisms būtu jā saglabā, bet arī sistemātiskāka uzraudzība, lai nodrošinātu, ka netiek radīta nepamatota ietekme uz dažādiem aspektiem, sākot no piegādes drošības līdz neparedzētiem tirgus traucējumiem, kas negatīvi ietekmē piegādes drošību un ES iekšējās plūsmas, un tādā gadījumā korekcijas mehānisms ir nekavējoties jāaptur.

1.4.2. Konkrētie mērķi

Konkrētais mērķis

²⁶

Kā paredzēts Finanšu regulas 58. panta 2. punkta a) vai b) apakšpunktā.

Izveidot tirgus korekcijas mehānismu, lai novērstu pārmērīgu TTF nākamā mēneša līmeņus, kas neatspoguļo *LNG* cenas.

1.4.3. Paredzamie rezultāti un ietekme

Norādīt, kāda ir priekšlikuma/iniciatīvas iecerētā ietekme uz labuma guvējiem/mērķgrupām.

Priekšlikums veicinās likvīdāko atvasināto instrumentu tirgus optimālu darbību ES, izvairoties no *NWE* infrastruktūras nepietiekamās caurlaides spējas radītajām pārmērīgi augstajām cenām un to nepamatotas ietekmes uz gāzes cenām visā ES.

1.4.4. Snieguma rādītāji

Norādīt, pēc kādiem rādītājiem seko līdzī progresam un sasniegumiem.

Ekspertu grupas izveide, kuras uzdevums ir uzraudzīt tirgus norises, kuru rezultātā tiks iedarbināts tirgus korekcijas mehānisms.

1.5. Priekšlikuma/iniciatīvas pamatojums

1.5.1. Īstermiņā vai ilgtermiņā izpildāmās vajadzības, tostarp sīki izstrādāts iniciatīvas izvēršanas grafiks

Ņemot vērā enerģētikas krīzes apjomu un tās sociālās, ekonomiskās un finansiālās ietekmes mērogu, Komisija uzskata, ka ir lietderīgi pieņemt regulu, kurai ir vispārējs tvērums un kura ir tieši un tūlītēji piemērojama. Rezultātā tiktu izveidots ātrs, vienots un Savienības mēroga sadarbības mehānisms.

Priekšlikumam būs vajadzīgi papildu resursi Energoregulatoru sadarbības aģentūrai (*ACER*). Priekšlikumā jo īpaši ir noteikti jauni *ACER* uzdevumi, lai uzraudzītu gāzes tirgus un palīdzētu Komisijai, ievērojot sekojošos aspektus.

Tirgus korekcijas mehānisma iedarbināšana un vēlāk dezaktivizēšana: ņemot vērā šo darbību augsto politisko sensitivitāti un būtisko ietekmi, tas ir jādara rūpīgi. Turklāt tam nepieciešama pastāvīga uzraudzība, tāpēc ir jānodrošina papildu atbalsts. Šim darbam ir aplēsti divi (2) pilnslodzes ekvivalenti (1 datu analītiķis, 1 gāzes eksperts). Svarīgi, ka, lai ievērotu *IOSCO PRA* principus attiecībā uz *LNG* cenu novērtējumiem/etaloniem, tiem jābūt citiem cilvēkiem, nevis tiem, kas veic cenu novērtējumu/etalonu. Pretējā gadījumā pēdējais minētais darbs netiktu veikts saskaņā ar nepieciešamajiem standartiem, un tas apdraudētu to, ka tirgū tiek pieņemti cenu novērtējumi/standarti, un tādējādi apšaubītu tos veikt vispār;

Gāzes plūsmas ES iekšienē uzraudzība: tam ir vajadzīgi ievērojami detalizētāki dati par gāzes plūsmām, nekā pašlaik tiek uzraudzīti *ACER*; būtu jāvāc jauni dati jaunos rīkos. Šim darbam ir aplēsti divi (2) pilnslodzes ekvivalenti (1 datu analītiķis, 1 gāzes eksperts), kā arī konsultācijas par datu vākšanas un analīzes rīku;

Palīdzēt Komisijai kopā ar ECB un EVTI veikt dažādos pantos noteiktos uzdevumus: attiecībā uz iespējamo atbalstu pieprasījuma samazināšanai, gāzes cenu veidošanai ārpus ES un ilgtermiņa gāzes piegādes līgumiem tiek aplēsti divi (2) pilnslodzes ekvivalenti.

No 6 pilnslodzes ekvivalentiem vienam jābūt augstākā amatā, lai šī persona varētu koordinēt un vadīt darbu šajā jomā. Šim salīdzinošajam cenu izvērtēšanas procesam ir jābūt ieviestam, lai nodrošinātu, ka cenu noteikšanas procedūras un metodikas saskaņā ar *IOSCO* principiem tiek piemērotas pareizi un konsekventi, un lai nodrošinātu publicēto cenu integritāti un kvalitāti.

1.5.2. Savienības iesaistīšanās pievienotā vērtība (tās pamatā var būt dažādi faktori, piemēram, koordinēšanas radītie ieguvumi, juridiskā noteiktība, lielāka rezultativitāte vai

komplementaritāte). Šā punkta izpratnē “Savienības iesaistīšanās pievienotā vērtība” ir vērtība, kas veidojas Savienības iesaistīšanās rezultātā un kas papildina vērtību, kura veidotos, ja dalībvalstis rīkotos atsevišķi.

Šim priekšlikumam būtu jāpalīdz diskutēt par TTF nākotnes līgumu līmeņiem, risinot un līdz minimumam samazinot cenu lēcienus, piemēram, tādus, kas notika 2022. gada augustā, vienlaikus saglabājot ES pievilcīgumu LNG kravām.

1.5.3. *Līdzīgas līdzšinējās pieredzes rezultātā gūtās atziņas*

Tirgus korekcijas mehānisms būtu vēl nepieredzēta iejaukšanās Eiropas liberalizētajā un integrētajā gāzes tirgū un/vai preču finanšu tirgos. Nezināmās ietekmes dēļ ir iekļauts stingrs nosacījumu un drošības faktoru kopums, kā arī stingras uzraudzības prasības.

ACER ir plaša pieredze tirgus datu vākšanā un apstrādē Regulas (ES) Nr. 1227/2011 satvarā un saskaņā ar Komisijas Īstenošanas regulu (ES) Nr. 1348/2014 (REMIT).

1.5.4. *Saderība ar daudzgadu finanšu shēmu un iespējamā sinerģija ar citiem atbilstošiem instrumentiem*

Nepieciešamās apropriācijas saistībā ar ACER pieprasītajām amata vietām tiks finansētas no esošajām ENER ĢD programmām.

1.5.5. *Dažādo pieejamo finansēšanas iespēju, tostarp pārdales iespējas, novērtējums*

Šo jauno uzdevumu veikšanai Komisijā (ENER ĢD) ir vajadzīgi papildu cilvēkresursi ar augsta līmeņa zināšanām. Tomēr saskaņā ar pašreizējo DFS Komisijai ir jādarbības stabila personāla komplektēšanas kontekstā, un tādējādi, cik vien iespējams, būs jāapsver pārdales ģenerāldirektorāta ietvaros un starp Komisijas dienestiem.

ACER piešķir arī papildu uzdevumus, proti, gāzes tirgu uzraudzību un palīdzību Komisijai, un šajā nolūkā tai būs vajadzīgi papildu cilvēkresursi.

1.6. Priekšlikuma/iniciatīvas ilgums un finansiālā ietekme

☒ ☐ **ierobežots ilgums**

- ☒ Priekšlikums/iniciatīva ir spēkā no [DD/MM]2023., kamēr turpinās enerģētikas krīze
- ☒ Finansiālā ietekme no 2023. gada līdz 2027. gadam attiecībā uz saistību apropriācijām un maksājumu apropriācijām.

☐ **beztermiņa**

- Īstenošana ar uzsākšanas periodu no GGGG. līdz GGGG. gadam,
- pēc kura turpinās normāla darbība.

1.7. Paredzētie pārvaldības veidi²⁷

☐ Komisijas īstenota **tieša pārvaldība**,

- ☐ ko veic izpildaģentūras.

☐ **Dalīta pārvaldība** kopā ar dalībvalstīm

☒ **Netieša pārvaldība**, kurā budžeta izpildes uzdevumi uzticēti:

- ☐ starptautiskām organizācijām un to aģentūrām (precizēt);
- ☐ EIB un Eiropas Investīciju fondam;
- ☒ 70. un 71. pantā minētajām struktūrām;
- ☐ publisko tiesību subjektiem;
- ☐ privāttiesību subjektiem, kas veic sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju uzdevumus, tādā mērā, kādā tiem ir pienācīgas finanšu garantijas;
- ☐ dalībvalstu privāttiesību subjektiem, kuriem ir uzticēta publiskā un privātā sektora partnerības īstenošana un kuri sniedz pienācīgas finanšu garantijas;
- ☐ personām, kurām, ievērojot Līguma par Eiropas Savienību V sadaļu, uzticēts īstenot konkrētas KĀDP darbības un kuras ir noteiktas attiecīgajā pamataktā.

Piezīmes

Uzraudzība, kas jāveic Komisijas dienestiem, dažos tehniskos aspektos, ko atbalsta Eiropas Energoregulatoru sadarbības aģentūra (ACER).

²⁷ Sīkāku informāciju par pārvaldības veidiem un atsaucies uz Finanšu regulu skatīt *BudgWeb* tīmekļa vietnē: <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>.

2. PĀRVALDĪBAS PASĀKUMI

2.1. Pārraudzības un ziņošanas noteikumi

Norādīt biežumu un nosacījumus.

Enerģētikas ĢD tieši īstenotie uzdevumi (tostarp ziņošana par rezultātiem, izmantojot Enerģētikas ĢD gada darbības pārskatu), tiks veikti saskaņā ar ikgadējo plānošanas un uzraudzības ciklu, kas ieviests Komisijā.

ACER īstenotie uzdevumi (tostarp ziņošana par rezultātiem, izmantojot ACER konsolidēto gada darbības pārskatu), tiks veikti saskaņā ar ikgadējo plānošanas un uzraudzības ciklu, kas ieviests aģentūrā.

2.2. Pārvaldības un kontroles sistēma

2.2.1. Ierosināto pārvaldības veidu, finansējuma apgušanas mehānismu, maksāšanas kārtības un kontroles stratēģijas pamatojums

Komisija ar ACER palīdzību ir atbildīga par tirgus uzraudzības mehānisma iedarbināšanu un uzraudzību, ko nevar deleģēt ar šādiem uzdevumiem saistītā atbildības līmeņa dēļ.

Izmaksu ziņā lietderīgāk ir uzticēt jauno uzdevumu esošai aģentūrai, kas jau veic līdzīgus uzdevumus. ENER ĢD ir izstrādājusi kontroles stratēģiju, kas ļauj pārvaldīt attiecības ar ACER un kas ir daļa no Komisijas 2017. gada iekšējās kontroles sistēmas. ACER pārskatīja un pieņēma savu iekšējās kontroles sistēmu 2018. gada decembrī.

2.2.2. Informācija par apzinātajiem riskiem un risku mazināšanai izveidoto iekšējās kontroles sistēmu

Attiecībā uz to uzdevumu īstenošanu, kas saistīti ar mehānisma iedarbināšanu un uzraudzību, konstatētie riski ir saistīti ar nepietiekamo cilvēkresursu skaitu un zināšanu līmeni, kas nepieciešams šo galveno uzdevumu veikšanai Komisijā.

ACER kā specializēta struktūra ir labākā pozīcijā, lai atrastu papildu ekspertus un panāktu sinerģiju ar esošo personālu.

2.2.3. Kontroles izmaksefektivitātes (kontroles izmaksu attiecība pret attiecīgo pārvaldīto līdzekļu vērtību) aplēse un pamatojums un gaidāmā kļūdu riska līmeņa novērtējums (maksājumu izdarīšanas brīdī un slēgšanas brīdī)

Uzdevumi, kas uzticēti saistībā ar mehānisma izveidi, ko veic ENER ĢD, neradīs papildu kontroles vai izmaiņas kontroles izmaksu attiecībā. Tāpat gaidāms, ka papildu uzdevumu iekļaušana pašreizējā ACER pilnvarojumā neradīs īpašus papildu kontroles pasākumus ACER, tāpēc kontroles izmaksu attiecība pret pārvaldīto līdzekļu vērtību paliks nemainīga.

2.3. Krāpšanas un pārkāpumu novēršanas pasākumi

Norādīt esošos vai plānotos novēršanas pasākumus un citus pretpasākumus, piemēram, krāpšanas apkarošanas stratēģijā iekļautos pasākumus.

ACER piemēro decentralizēto ES aģentūru krāpšanas apkarošanas principus atbilstīgi Komisijas pieejai. ACER 2019. gada martā pieņēma jaunu krāpšanas apkarošanas stratēģiju, atceļot ACER Administratīvās valdes Lēmumu 13/2014. Jaunā stratēģija, kura aptver trīs gadu periodu, pamatojas uz šādiem elementiem: ikgadējs riska novērtējums, interešu konfliktu novēršana un pārvaldība, iekšējie noteikumi par trauksmes celšanu, sensitīvo funkciju pārvaldības politika un procedūra, kā arī ar ētiku un godprātību saistītie pasākumi.

Gan ACER regula, gan publiskajam iepirkumam piemērojamie līguma noteikumi nodrošina, ka Komisijas dienesti, tostarp OLAF, var veikt revīzijas un pārbaudes uz vietas, izmantojot OLAF ieteiktos standarta noteikumus.

3. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS APLĒSTĀ FINANSIĀLĀ IETEKME

3.1. Attiecīgās daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorijas un budžeta izdevumu pozīcijas

- Esošās budžeta pozīcijas

Sarindotas pa daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorijām un budžeta pozīcijām

Daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorija	Budžeta pozīcija	Izdevumu veids	Iemaksas			
	Numurs		no EBTA valstīm ²⁹	no kandidātvalstīm ³⁰	no trešām valstīm	Finanšu regulas 21. panta 2. punkta b) apakšpunkta nozīmē
01	02 10 06	Dif.	JĀ	NĒ	NĒ	NĒ

- Jaunveidojamās budžeta pozīcijas

Sarindotas pa daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorijām un budžeta pozīcijām

Daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorija	Budžeta pozīcija	Izdevumu veids	Iemaksas			
	Numurs		no EBTA valstīm	no kandidātvalstīm	no trešām valstīm	Finanšu regulas 21. panta 2. punkta b) apakšpunkta nozīmē
	[XX.YY.YY.YY]		JĀ/NĒ	JĀ/NĒ	JĀ/NĒ	JĀ/NĒ

²⁸ Dif. diferencētās apropriācijas, nedif. nediferencētās apropriācijas.

²⁹ EBTA - Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācija.

³⁰ Kandidātvalstis un attiecīgā gadījumā potenciālās kandidātvalstis no Rietumbalkāniem.

3.2. Aplēstā ietekme uz izdevumiem

3.2.1. Kopsavilkums par aplēsto ietekmi uz izdevumiem

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Daudz gadu finanšu shēmas izdevumu kategorija	01	Vienotais tirgus, inovācija un digitalizācija
--	-----------	---

ACER (Energoregulatoru sadarbības aģentūra)			2023. ³¹ gads	2024. gads	2025. gads	2026. gads	2027			KOPĀ
1. sadaļa.	Saistības	(1)	0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4,710
	Maksājumi	(2)	0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4,710
2. sadaļa.	Saistības	(1a)								
	Maksājumi	(2a)								
3. sadaļa.	Saistības	(3a)								
	Maksājumi	(3b)								
KOPĀ apropriācijas attiecībā uz ACER	Saistības	=1+1a +3a	0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4,710
	Maksājumi	=2+2a +3b	0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4,710

Daudz gadu finanšu shēmas izdevumu kategorija	7	“Administratīvie izdevumi”
--	----------	----------------------------

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

	N gads	N+1 gads	N+2 gads	N+3 gads	Norādīt tik gadu, cik nepieciešams ietekmes ilguma atspoguļošanai (sk. 1.6. punktu)	KOPĀ
--	-----------	-------------	-------------	-------------	---	------

³¹ N gads ir gads, kurā priekšlikumu/iniciatīvu sāk īstenot. Aizstājiet “N” ar paredzēto pirmo īstenošanas gadu (piemēram, 2021). Tas pats attiecas uz turpmākajiem gadiem.

ĢD <.....>									
☐ Cilvēkresursi									
☐ Citi administratīvie izdevumi									
KOPĀ <....> ĢD	Apropriācijas								

KOPĀ – daudzgadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS apropriācijas	(Saistību summa = maksājumu summa)								
--	------------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

		N gads ³²	N+1 gads	N+2 gads	N+3 gads	Norādīt tik gadu, cik nepieciešams ietekmes ilguma atspoguļošanai (sk. 1.6. punktu)			KOPĀ
KOPĀ – daudzgadu finanšu shēmas 1.–7. IZDEVUMU KATEGORIJAS apropriācijas	Saistības								
	Maksājumi								

³² N gads ir gads, kurā priekšlikumu/iniciatīvu sāk īstenot. Aizstājiet “N” ar paredzēto pirmo īstenošanas gadu (piemēram, 2021). Tas pats attiecas uz turpmākajiem gadiem.

3.2.2. Aplēstā ietekme uz [struktūras] apropriācijām

- ☐ Priekšlikumam/iniciatīvai nav vajadzīgas darbības apropriācijas
- ☐ Priekšlikumam/iniciatīvai ir vajadzīgas šādas darbības apropriācijas:

Saistību apropriācijas miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Norādīt mērķus un iznākumus			N gads		N+1 gads		N+2 gads		N+3 gads		Norādīt tik gadu, cik nepieciešams ietekmes ilguma atspoguļošanai (sk. 1.6. punktu)						KOPĀ	
	IZNĀKUMI																	
	Veids 33	Vidējā s izmak sas	Daudzums	Izmak sas	Daudzums	Izmak sas	Daudzums	Izmak sas	Daudzums	Izmak sas	Daudzums	Izma ksas	Daudzums	Izmak sas	Daudzums	Izmak sas	Kopēj ais daudz ums	Kopējās izmaksas
KONKRĒTAIS MĒRĶIS Nr. 1 ³⁴ ...																		
- Iznākums																		
- Iznākums																		
- Iznākums																		
Starpsumma – konkrētais mērķis Nr. 1																		
KONKRĒTAIS MĒRĶIS Nr. 2 ...																		
- Iznākums																		
Starpsumma – konkrētais mērķis Nr. 2																		
KOPĒJĀS IZMAKSAS																		

³³ Iznākumi ir attiecīgie produkti vai pakalpojumi (piemēram, finansēto studentu apmaiņu skaits, uzbūvēto ceļu garums kilometros utt.).

³⁴ Kā aprakstīts 1.4.2. punktā. “Konkrētie mērķi...”

3.2.3. Aplēstā ietekme uz ACER cilvēkresursiem

3.2.3.1. Kopsavilkums

- ☒ Priekšlikumam/iniciatīvai nav vajadzīgas administratīvās apropriācijas
- ☐ Priekšlikumam/iniciatīvai ir vajadzīgas šādas administratīvās apropriācijas:

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

	2023. gads ³⁵	2024. gads	2025. gads	2026. gads	2027			KOPĀ
--	-----------------------------	---------------	---------------	---------------	------	--	--	------

Pagaidu darbinieki (AD kategorijas)	0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4,710
Pagaidu darbinieki (AST kategorijas)								
Līgumdarbinieki								
Norīkote valstu eksperti								

KOPĀ	0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4,710
-------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--	--	--------------

Personāla vajadzības (FTE):

	2023. gads ³⁶	2024. gads	2025. gads	2026. gads	2027			KOPĀ
--	-----------------------------	---------------	---------------	---------------	------	--	--	------

Pagaidu darbinieki (AD kategorijas)	6	6	6	6	6			6
Pagaidu darbinieki (AST kategorijas)								
Līgumdarbinieki								
Norīkote valstu eksperti								

KOPĀ	6	6	6	6	6			6
-------------	----------	----------	----------	----------	----------	--	--	----------

³⁵ N gads ir gads, kurā priekšlikumu/iniciatīvu sāk īstenot. Aizstājiet "N" ar paredzēto pirmo īstenošanas gadu (piemēram, 2021). Tas pats attiecas uz turpmākajiem gadiem.

³⁶ N gads ir gads, kurā priekšlikumu/iniciatīvu sāk īstenot. Aizstājiet "N" ar paredzēto pirmo īstenošanas gadu (piemēram, 2021). Tas pats attiecas uz turpmākajiem gadiem.

Norādiet paredzamo darbā pieņemšanas datumu un attiecīgi pielāgojiet summu (ja darbinieks tiek pieņemts darbā jūlijā, vērā ņem tikai 50 % no vidējām izmaksām), un sniedziet sīkāku paskaidrojumu.

3.2.3.2. Aplēstās cilvēkresursu vajadzības atbildīgajam ĢD

- ☐ Priekšlikumam/iniciatīvai nav vajadzīgi cilvēkresursi
- ☐ Priekšlikumam/iniciatīvai ir vajadzīgi šādi cilvēkresursi:

Aplēse izsakāma veselos skaitļos (vai maksimāli ar vienu zīmi aiz komata)

	N gads	N+1 gads	N+2 gads	N+3 gads	Norādīt tik gadu, cik nepieciešams ietekmes ilguma atspoguļošanai (sk. 1.6. punktu)		
• Štatu sarakstā ietvertās amata vietas (ierēdņi un pagaidu darbinieki)							
20 01 02 01 un 20 01 02 02 (Galvenā mītne un Komisijas pārstāvniecības)							
20 01 02 03 (Delegācijas)							
01 01 01 01 (Netiešā pētniecība)							
10 01 05 01 (Tiešā pētniecība)							
○ Ārštata darbinieki (izsakot ar pilnslodzes ekvivalentu: FTE)³⁷							
20 02 01 (AC, END, INT, ko finansē no vispārīgajām apropriācijām)							
20 02 03 (AC, AL, END, INT un JED delegācijās)							
Budžeta pozīcijas (norādīt) ³⁸	- galvenajā mītnē ³⁹						
	- delegācijās						
01 01 01 02 (AC, END, INT – netiešā pētniecība)							
10 01 05 02 (AC, END, INT – tiešā pētniecība)							
Citas budžeta pozīcijas (norādīt)							
KOPĀ							

Nepieciešamie cilvēkresursi tiks nodrošināti, izmantojot attiecīgā ĢD darbiniekus, kuri jau ir iesaistīti konkrētās darbības pārvaldībā un/vai ir pārgrupēti attiecīgajā ĢD, vajadzības

³⁷ AC = līgumdarbinieki; AL = vietējie darbinieki; END = valstu norīkotie eksperti; INT = aģentūru darbinieki; JED = jaunākie eksperti delegācijās.

³⁸ Ārštata darbiniekiem paredzēto maksimālo summu finansē no darbības apropriācijām (kādreizējām BA pozīcijām).

³⁹ Galvenokārt ES kohēzijas politikas fondiem, Eiropas Lauksaimniecības fondam lauku attīstībai (ELFLA) un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondam (EJZAF).

gadījumā izmantojot arī vadošajam ĢD gada budžeta sadales procedūrā piešķirtos papildu resursus un ņemot vērā budžeta ierobežojumus.

Veicamo uzdevumu apraksts:

Ierēdņi un pagaidu darbinieki	
Ārštata darbinieki	

FTE vienību izmaksu aprēķina apraksts jāiekļauj V pielikuma 3. iedaļā.

3.2.4. Saderība ar pašreizējo daudzgadu finanšu shēmu

- ☐ Priekšlikums/iniciatīva sader ar pašreizējo daudzgadu finanšu shēmu.
- ☐ Pieņemot priekšlikumu/iniciatīvu, jāpārplāno attiecīgā izdevumu kategorija daudzgadu finanšu shēmā.

Aprakstiet, kas jāpārplāno, norādot attiecīgās budžeta pozīcijas un summas.

- ☐ Pieņemot priekšlikumu/iniciatīvu, jāpiemēro elastības instruments vai jāpārskata daudzgadu finanšu shēma⁴⁰.

Paskaidrojiet, kas jādara, norādot attiecīgās izdevumu kategorijas, budžeta pozīcijas un atbilstošās summas.

3.2.5. Trešo personu iemaksas

- Šis priekšlikums/iniciatīva neparedz trešo personu līdzfinansējumu.
- Šis priekšlikums/iniciatīva paredz trešo personu sniegtu līdzfinansējumu atbilstoši šādai aplēsei:

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

	N gads	N+1 gads	N+2 gads	N+3 gads	Norādīt tik gadu, cik nepieciešams ietekmes ilguma atspoguļošanai (sk. 1.6. punktu)			Kopā
Norādīt līdzfinansētāju struktūru								
KOPĀ līdzfinansētās apropriācijas								

3.3. Aplēstā ietekme uz ieņēmumiem

- ☐ Priekšlikums/iniciatīva finansiāli neietekmē ieņēmumus.
- ☐ Priekšlikums/iniciatīva finansiāli ietekmē:
 - ☐ pašu resursus
 - ☐ citus ieņēmumus
 - ☐ atzīmējiet, ja ieņēmumi ir piešķirti izdevumu pozīcijām

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Budžeta pozīcija: ieņēmumu	Kārtējā finanšu gadā pieejamās apropriācijas	Priekšlikuma/iniciatīvas ietekme ⁴¹						
		N gads	N+1 gads	N+2 gads	N+3 gads	Norādīt tik gadu, cik nepieciešams ietekmes ilguma atspoguļošanai (sk. 1.6. punktu)		
..... pants								

Attiecībā uz piešķirtajiem ieņēmumiem norādīt attiecīgās budžeta izdevumu pozīcijas.

⁴⁰ Sk. 12. un 13. pantu Padomes Regulā (ES, Euratom) Nr. 2093/2020 (2020. gada 17. decembris), ar ko nosaka daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam.

⁴¹ Norādītajām tradicionālo pašu resursu (muitas nodekļi, cukura nodevas) summām jābūt neto summām, t. i., bruto summām, no kurām atskaitītas iekasēšanas izmaksas 20 % apmērā.

Norādīt ietekmes uz ieņēmumiem aprēķināšanai izmantoto metodi.